

Hospodaření rozpočtů územních samosprávných celků, dobrovolných svazků obcí a Regionálních rad regionů soudržnosti za rok 2014

Pro rok 2014 nebyly přijaty žádné významné legislativní změny s dopadem do příjmů nebo výdajů územních rozpočtů. Hospodaření obcí, krajů, dobrovolných svazků obcí a Regionálních rad regionů soudržnosti probíhalo v obdobných podmínkách jako v předchozím roce. To znamená v podmínkách nové úpravy rozpočtového určení daní, která vedla k posílení daňových příjmů obcí (s účinností od 1.1.2013).

Rovněž změny v rozpočtování části transferů určených obcím, ke kterým došlo v souvislosti s novým rozpočtovým určením daní, zůstaly zachovány. V kapitole Všeobecná pokladní správa (dále jen „VPS“) proto nebyly pro obce rozpočtovány příspěvek na školství a dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím (do roku 2012 byly součástí finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnu po jednotlivých krajích). Dále nebyla v rámci kapitoly VPS rozpočtována ani účelová dotace na činnosti vykonávané obcemi s rozšířenou působností v oblasti sociálně-právní ochrany dětí, neboť od roku 2013 zajišťuje financování výkonu sociálně-právní ochrany dětí pouze Ministerstvo práce a sociálních věcí, kam z hlediska resortní příslušnosti tato problematika výhradně náleží.

K dílčím změnám došlo pro rok 2014 pouze při stanovení výše příspěvku na výkon státní správy (viz dále).

V rozpočtu bylo předpokládáno, že územní rozpočty budou pokračovat v trendu započatém v roce 2012, což znamená, že jako celek vykáží i v roce 2014 přebytek hospodaření, přičemž jeho předpokládaná výše činila 3,1 mld. Kč. Kladné saldo hospodaření bylo predikováno především na úrovni obcí (5,9 mld. Kč), kde se očekávalo pokračování pozitivního vlivu nového rozpočtového určení daní, a na úrovni dobrovolných svazků obcí (0,1 mld. Kč). Naproti tomu pro rozpočty krajů byl predikován schodek (2,9 mld. Kč) a pro Regionální rady regionů soudržnosti vyrovnané hospodaření.

Výsledky hospodaření územních rozpočtů byly v loňském roce ve srovnání s předpoklady rozpočtu příznivější, jejich hospodaření bylo ukončeno s přebytkem ve výši 11,3 mld. Kč.

Následující hodnocení plnění příjmů a výdajů krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí a Regionálních rad regionů soudržnosti za rok 2014 je provedeno samostatně k rozpočtu po všech změnách, tj. k tzv. konečnému rozpočtu (dále jen k rozpočtu), který vedle změn souvisejících s provedenými rozpočtovými opatřeními zahrnuje také změny vyplývající z promítnutí nároků z nespotřebovaných výdajů organizačních složek státu.

1. Celkové výsledky hospodaření krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí a Regionálních rad regionů soudržnosti

Celkový objem příjmů (po konsolidaci) krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí (dále jen „DSO“) a Regionálních rad regionů soudržnosti (dále jen „regionální rady“) dosáhl **422,2 mld. Kč**. Ve srovnání s předchozím rokem to představuje zvýšení o 24,9 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 99,6 %). K vysokému nárůstu příjmů došlo na úrovni rozpočtů obcí (16,7 mld. Kč) i krajů (7,6 mld. Kč), zvýšení příjmů bylo vykázáno také na úrovni DSO (1,3 mld. Kč). V případě regionálních rad byl dosažený objem příjmů nižší nežli v předchozím roce (o 2,8 mld. Kč), ve výsledku se promítá mimo jiné i skutečnost, že čerpání prostředků v rámci operačních programů v programovém období 2007 - 2013 se dostalo do závěrečné fáze.

Nárůst příjmů byl vykázán jak v části vlastních příjmů, tak i v části přijatých transferů. Vlastní příjmy územních rozpočtů dosáhly 263,6 mld. Kč, proti předchozímu roku vzrostly o 14,5 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 104,8 %). V rámci vlastních příjmů vzrostly především daňové příjmy, dosáhly 219,4 mld. Kč, což znamená zvýšení o 10,9 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 103,4 %). Nedaňové příjmy činily 37,5 mld. Kč, což bylo o 4,6 mld. Kč více nežli v roce předchozím (plnění rozpočtu 116,8 %). Jednalo se o dosud nejvyšší objem nedaňových příjmů územních rozpočtů, přičemž na jejich zvýšení se podílely především výnosy z finančního majetku.

Kapitálové příjmy byly zaúčtovány ve výši 6,7 mld. Kč, což bylo proti předchozímu roku o 1,1 mld. Kč méně (plnění rozpočtu 91,1 %). Trend postupného meziročního poklesu kapitálových příjmů je dlouhodobější, projevuje se od roku 2009.

Celkový objem přijatých transferů činil 158,7 mld. Kč, proti předchozímu roku to znamená zvýšení o 10,4 mld. Kč (plnění rozpočtu 92,0 %). Neinvestiční transfery dosáhly 120,3 mld. Kč a proti předchozímu roku vzrostly o 4,0 mld. Kč. Vyšší nárůst (o 6,4 mld. Kč) byl vykázán v části investičních transferů, které dosáhly 38,4 mld. Kč.

Tabulka č. 1: Bilance příjmů a výdajů územ. rozpočtů k 31.12.2014 po konsolidaci¹ (v mil. Kč)

	Územní rozpočty celkem				Stupně územních rozpočtů skutečnost k 31.12.2014		
	skutečnost k 31.12.2013	rozpočet 2014 po všech změnách	skutečnost k 31.12.2014	% plnění rozpočtu	obce a DSO	kraje	RRRS
Příjmy celkem	397 318,2	424 038,9	422 234,6	99,6	279 139,5	146 456,9	13 558,0
z toho:							
Daňové příjmy	208 443,1	212 127,0	219 391,0	103,4	170 087,3	49 303,7	.
Nedaňové příjmy	32 828,3	32 114,0	37 499,7	116,8	33 299,8	4 623,9	340,5
Kapitálové příjmy	7 765,0	7 319,5	6 666,2	91,1	6 297,8	367,3	.
Přijaté transfery	148 241,6	172 478,4	158 695,1	92,0	69 464,3	92 162,0	13 216,4
Výdaje celkem	379 408,9	420 945,1	410 901,4	97,6	270 566,6	143 887,9	13 334,3
Z toho:							
Běžné výdaje	293 126,2	302 155,7	301 784,3	99,9	180 252,4	125 398,4	1 122,6
Kapitálové výdaje	86 282,7	118 789,4	109 117,1	91,9	90 314,2	18 489,5	12 211,7
Saldo příjmů a výdajů	17 909,3	3 093,8	11 333,2	.	8 572,8	2 569,0	223,6

Struktura hlavních zdrojů financování jednotlivých částí územních rozpočtů zůstává dlouhodobě stabilní. Hlavním zdrojem financování krajů jsou transfery ze státního rozpočtu, ze státních fondů a z rozpočtů regionálních rad, v loňském roce tvořily přijaté transfery (včetně převodů z vlastních fondů) 62,9 % celkových příjmů krajských rozpočtů. U obcí jsou hlavním zdrojem financování daňové příjmy, které se na celkových příjmech podílely ve výši 62,3 %, podíl přijatých transferů činil 23,6 %. Financování činnosti DSO je zajišťováno především transfery z různých úrovní veřejných rozpočtů, představovaly 80,7 % jejich celkových příjmů. Příjmovou stranu rozpočtů regionálních rad tvoří především transfery ze

¹ Z důvodu konsolidace, jejímž smyslem je očistit údaje o rozpočtu nebo skutečnosti peněžních operací o interní přesuny peněžních prostředků uvnitř jednotky nebo mezi jednotkami na úrovni sumářů, za které se operace sledují, je součet na úrovni republiky odlišný od součtu jednotlivých úrovní, tj. obcí a DSO, krajů a regionálních rad. Příjmové, výdajové a finanční operace, které jsou předmětem konsolidace spolu s uvedením úrovně, na které se konsolidace provádí, stanovuje vyhláška č. 5/2014 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů regionálních rad regionů soudržnosti.

státního rozpočtu určené na předfinancování výdajů u projektů realizovaných v rámci regionálních operačních programů a částečně i transfery z rozpočtů příslušných krajů.

Pokud jde o strukturu transferů poskytovaných územním rozpočtům z jednotlivých kapitol státního rozpočtu, zůstává dlouhodobě nejvýznamnější kapitola Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, ze které jsou poskytovány dotace na přímé náklady na vzdělávání pro školy a školská zařízení zřizovaná kraji, obcemi a soukromými zřizovateli. Neinvestiční transfery z této kapitoly tvořily 78,6 % z celkového objemu neinvestičních transferů, které byly územním rozpočtům převedeny ze státního rozpočtu. Dalším významným zdrojem neinvestičních transferů jsou prostředky kapitoly Ministerstva práce a sociálních věcí. V případě investičních transferů ze státního rozpočtu určených územním rozpočtům je nejvíce prostředků převáděno z kapitoly Ministerstva životního prostředí a z kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj.

Celkové výdaje územních rozpočtů činily **410,9 mld. Kč**, proti předchozímu roku to bylo o 31,5 mld. Kč více (plnění rozpočtu 97,6 %). Růst výdajů byl ve srovnání s růstem příjmů v absolutním i relativním vyjádření vyšší. Současně byl také podstatně vyšší nežli v roce 2013, kdy při meziročním zvýšení celkových příjmů územních rozpočtů o 18,4 mld. Kč vzrostly jejich výdaje pouze o 2,1 mld. Kč.

K výrazné změně došlo také z hlediska struktury výdajů, tj. rozdělení na běžné a kapitálové. Po delším období, kdy byl vždy vykazován meziroční pokles kapitálových výdajů (od roku 2010), byl v loňském roce vykázán jejich vysoký nárůst. Kapitálové výdaje vzrostly o 22,8 mld. Kč, tj. zhruba o jednu čtvrtinu. Běžné výdaje byly vyšší o 8,7 mld. Kč (tj. o 3,0 %).

Hospodaření územních rozpočtů celkem skončilo **s přebytkem 11,3 mld. Kč**. V zásadě se jednalo o přebytek dosažený na úrovni rozpočtů obcí (9,0 mld. Kč) a krajů (2,6 mld. Kč). DSO ukončily své hospodaření se schodkem (0,4 mld. Kč) a regionální rady s mírným přebytkem (0,2 mld. Kč).

Stav finančních prostředků na bankovních účtech² rozpočtového hospodaření krajů, obcí a DSO (bez příspěvkových organizací) dosáhl ke konci sledovaného roku 107,9 mld. Kč, což bylo o 10,2 mld. Kč více nežli v roce předchozím. Stav finančních prostředků na bankovních účtech rozpočtů územně samosprávných celků a DSO celkem vykazuje dlouhodobě rostoucí trend (s výjimkou roku 2009, kdy výrazný meziroční propad daňových příjmů rozpočtů územně samosprávných celků vedl k potřebě čerpat finanční prostředky ušetřené v minulých letech).

Zvýšení stavu finančních prostředků na bankovních účtech bylo vykázáno především na úrovni obecních rozpočtů, kde došlo k nárůstu o 7,6 mld. Kč (naproti tomu na bankovních účtech DSO se stav finančních prostředků meziročně snížil o 0,3 mld. Kč). Na účtech krajů se stav finančních prostředků zvýšil o 2,8 mld. Kč.

Tabulka č. 2: Stavy finančních prostředků na bankovních účtech rozpočtů ÚSC a DSO bez příspěvkových organizací ke dni 31.12. (v mld. Kč)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ÚSC celkem	31,0	34,7	41,0	46,2	57,6	61,9	71,6	89,0	67,8	70,6	71,4	83,8	97,8	107,9
z toho:														
kraje	0,1	1,9	3,4	4,3	6,0	7,5	11,2	13,9	11,2	12,3	14,3	12,4	14,6	17,4
obce a DSO	30,9	32,8	37,6	41,9	51,6	54,4	60,4	75,1	56,6	58,3	57,1	71,4	83,2	90,5

² Termínované vklady krátkodobé a dlouhodobé, základní běžný účet ÚSC, běžné účty fondů ÚSC.

2. Příjmy a výdaje krajů

Celkové příjmy krajů činily 146,5 mld. Kč a proti předchozímu roku vzrostly o 7,6 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 101,3 %). Tento nárůst příjmů současně znamenal významnou změnu proti předchozím třem letům, kdy se krajské rozpočty musely vyrovnávat s poklesem svých příjmů (v roce 2010 činily celkové příjmy krajů 140,6 mld. Kč, v následujících letech 2011 – 2013 se pohybovaly v rozmezí 136,6 – 138,8 mld. Kč). Příjmy krajů po třech letech překročily úroveň dosaženou v roce 2010.

Vlastní příjmy krajů, tvořené daňovými, nedaňovými a kapitálovými příjmy, dosáhly celkem 54,3 mld. Kč, meziročně byly vyšší o 3,2 mld. Kč. Nárůst byl vykázan ve všech třech složkách, nejvýraznější byl přitom v části daňových příjmů, které vzrostly o 2,6 mld. Kč, nedaňové příjmy byly vyšší o 0,5 mld. Kč a kapitálové příjmy o 0,1 mld. Kč.

Objem transferů, které jsou rozhodujícím zdrojem financování rozpočtů krajů, dosáhl 92,2 mld. Kč, proti předchozímu roku to znamená nárůst o 4,4 mld. Kč. Podíl transferů na celkovém objemu příjmů krajů činil 62,9 % (v roce předchozím to bylo 63,2 %).

Daňové příjmy krajů dosáhly celkem 49,3 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 2,6 mld. Kč a plnění předpokladů rozpočtu 104,7 %. Přestože se jedná o největší nárůst daňových příjmů krajů za posledních pět let, propad daňových příjmů z roku 2009 nebyl dosud vyrovnán a daňové příjmy krajů nadále zůstávaly pod úrovní vykázanou v roce 2008, kdy dosáhly 49,8 mld. Kč.

Tabulka č. 3: Bilance příjmů a výdajů krajů (v mil. Kč)

Ukazatel	skutečnost k 31.12.2013	rozpočet 2014		skutečnost k 31.12.2014	% plnění rozp.	Index 2014/ 2013
		schválený	po všech změnách			
1	2	3	4	5	6	7
I. Daňové příjmy	46 717,1	47 100,0	47 100,0	49 303,6	104,7	105,5
z toho:						
Daně z příjmů fyzických osob	12 024,3	13 000,0	13 000,0	12 330,9	94,9	102,5
Daně z příjmů právnických osob	11 430,5	10 800,0	10 800,0	12 323,7	114,1	107,8
Daň z přidané hodnoty	23 241,9	23 300,0	23 300,0	24 619,5	105,7	105,9
Daně a poplatky z vybr. činností	20,4	.	.	29,5	.	144,6
II. Nedaňové příjmy	4 099,8	3 710,0	3 710,0	4 623,9	124,6	112,8
III. Kapitálové příjmy	282,7	385,0	385,0	367,3	95,4	129,9
Vlastní příjmy	51 099,6	51 195,0	51 195,0	54 294,8	106,1	106,3
IV. Přijaté transfery (po konsolidaci)	87 737,2	89 945,3	93 420,4	92 162,1	98,7	105,0
Příjmy celkem (po konsolidaci)	138 836,8	141 140,3	144 615,4	146 456,9	101,3	105,5
I. Běžné výdaje (po konsolidaci)	123 602,9	126 026,0	126 569,2	125 398,4	99,1	101,5
II. Kapitálové výdaje	15 277,8	18 009,6	20 941,5	18 489,5	88,3	121,0
Výdaje celkem (po konsolidaci)	138 880,7	144 035,6	147 510,7	143 887,9	97,5	103,6
Saldo příjmů a výdajů (po konsol.)	- 43,9	-2 895,3	-2 895,3	2 569,0	.	.

Výši daňových příjmů nadále částečně ovlivňovala změna rozpočtového určení daní vyplývající z opatření přijatých v tzv. „stabilizačním balíčku“ (v roce 2012). Jeho součástí byla i změna zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní ve vztahu ke krajům, která znamenala, že kraje nebudou participovat na efektech z vybraných daňových opatření obsažených v daném souboru změn zákonů (zejména zvýšení sazeb daně z přidané hodnoty o 1 procentní bod a zavedení solidárního zvýšení daní u daní z příjmů fyzických osob). Rozpočtové určení daně z přidané hodnoty a dále i daně z příjmů fyzických osob ze závislé

činnosti bylo upraveno tak, aby výnos z realizace uvedených opatření plynul do státního rozpočtu.

Podle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní tvoří daňové příjmy krajů v období let 2013 – 2015:

- a) daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušný kraj
- b) podíl na 7,86 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty,
- c) podíl na 8,65 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků,
- d) podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- e) podíl na 8,92 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti,
- f) podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob.

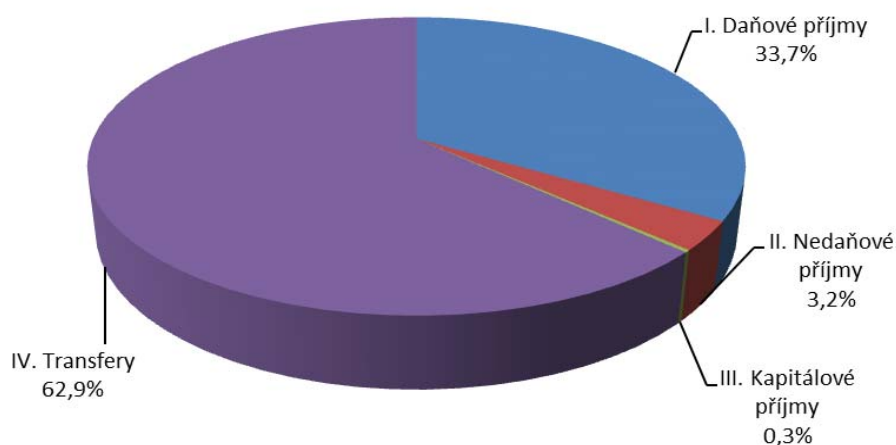
Celkový výnos **daně z příjmů fyzických osob** činil 12,3 mld. Kč, ve srovnání s předchozím rokem byl vyšší o 0,3 mld. Kč (plnění rozpočtu 94,9 %). Nárůst byl vykázan u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, jejíž výše dosáhla 10,9 mld. Kč (zvýšení o 0,2 mld. Kč). Výnos daně z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů byl zaúčtován ve výši 1,3 mld. Kč a proti předchozímu roku se mírně zvýšil (o 0,1 mld. Kč). V případě daně ze samostatné výdělečné činnosti byl stejně jako v předchozích čtyřech letech vykázan meziroční pokles, inkaso dosáhlo 0,1 mld. Kč.

Daň z příjmů právnických osob byla zaúčtována ve výši 12,3 mld. Kč, proti předchozímu roku výnos daně vzrostl o 0,9 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 114,1 %).

Výnos **daně z přidané hodnoty**, která tvoří nejvýznamnější součást sdílených daňových příjmů krajů, dosáhl 24,6 mld. Kč, což znamená nárůst proti předchozímu roku o 1,4 mld. Kč. V důsledku příznivého vývoje celostátního inkasa DPH byl příjem do rozpočtů krajů vyšší nežli předpokládal rozpočet (plnění 105,7 %).

Daně a poplatky z vybraných činností a služeb tvoří vždy jen velmi malou část celkových daňových příjmů krajů. V loňském roce činily tyto příjmy 29,5 mil. Kč (rozhodující část představují správní poplatky).

Graf č. 1: Příjmy krajů podle druhového členění rozpočt. skladby za rok 2014 (po konsolidaci)

Nedaňové příjmy krajů dosáhly v souhrnu **4,6 mld. Kč**, ve srovnání s předchozím rokem byly vyšší o 0,5 mld. Kč (plnění rozpočtu 124,6 %). K nárůstu příjmů došlo zejména na položkách: splátky půjčených prostředků od příspěvkových organizací (o 0,3 mld. Kč), splátky půjček od podnikatelských nefinančních subjektů (o 0,2 mld. Kč) a ostatní přijaté vratky transferů (0,1 mld. Kč). Naproti tomu pokles byl vykázán na položce příjmy z prodeje zboží (o 0,2 mld. Kč).

Kapitálové příjmy krajů činily **0,4 mld. Kč**, proti předchozímu roku byly vyšší o 0,1 mld. Kč (plnění rozpočtu 95,4 %); růst souvisel s vyššími příjmy z prodeje pozemků.

Transfery představují objemově nejvýznamnější zdroj financování krajských rozpočtů. Poskytovány jsou ze státního rozpočtu, ze státních fondů a z rozpočtů regionálních rad. Do konsolidovaných přijatých transferů patří podle rozpočtové skladby také některé převody z vlastních fondů. Ve sledovaném období přijaly kraje do svých rozpočtů transfery v celkové výši **92,2 mld. Kč**, což představuje meziroční nárůst o 4,4 mld. Kč (plnění rozpočtu 98,7 %).

Objem neinvestičních transferů dosáhl 84,0 mld. Kč (zvýšení o 1,9 mld. Kč) a objem investičních transferů 8,2 mld. Kč (zvýšení o 2,5 mld. Kč). Vyšší nárůst investičních transferů představuje změnu oproti předchozím třem letům, kdy se výše přijatých investičních transferů pohybovala mezi 5,2 – 5,9 mld. Kč, což představovalo zhruba polovinu úrovně dosažené v roce 2010, kdy objem přijatých investičních transferů činil 12,0 mld. Kč.

Ze státního rozpočtu jsou krajům poskytovány transfery z kapitoly VPS, které zahrnují příspěvek na výkon státní správy v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům krajů (příloha č. 5 k zákonu o státním rozpočtu) a tzv. ostatní dotace z kapitoly VPS. Transfery z kapitoly VPS činí zhruba 1,2 % z celkového objemu transferů ze státního rozpočtu, rozhodující část transferů je poskytována z ostatních kapitol státního rozpočtu.

Příspěvek na výkon státní správy v přenesené působnosti poskytovaný v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům krajů byl stanoven ve výši 1,0 mld. Kč. Pro rok 2014 nebyl objem příspěvku valorizován, do příspěvku však byly promítnuty vlivy zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství ČR, resp. skutečnost, že v této souvislosti dochází k přesunu agend ze statutárních měst Plzně, Ostravy a Brna na Plzeňský, Moravskoslezský a Jihomoravský kraj. Objem příspěvku byl z tohoto titulu navýšen o 2,8 mil. Kč. Dále byl objem příspěvku na výkon státní správy pro kraje na rok 2014 navýšen o 2,4 mil. Kč na výkon kompetencí dle zákona č. 226/2013 Sb., o uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh (na základě požadavku Ministerstva zemědělství se uvedená částka dělila mezi krajské úřady rovným dílem; každému kraji (bez hl. m. Prahy) se navýšil příspěvek na výkon státní správy o 185 tis. Kč).

Ostatní dotace poskytované krajům z kapitoly VPS byly v rozpočtu na rok 2014 stanoveny v celkové výši 0,4 mld. Kč, přičemž výše neinvestičních dotací (zahrnuty v ukazateli „Další prostředky pro územní samosprávné celky“) i investičních dotací (zahrnuty v ukazateli „Výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS celkem“) činila shodně vždy 0,2 mld. Kč. Čerpání těchto dotací bylo v průběhu loňského roku podstatně nižší.

V rámci ostatních neinvestičních dotací z kapitoly VPS bylo krajům převedeno celkem 90,0 mil. Kč; jednalo zejména o dotace určené na náhrady škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy (29,3 mil. Kč), dotace na úhradu nákladů spojených s preventivními opatřeními zabráňujícími vzniku a šíření onemocnění tuberkulózou (23,8 mil. Kč) a dotace na výdaje spojené s přípravou a konáním voleb do Evropského Parlamentu a voleb do zastupitelstev obcí (celkem 22,2 mil. Kč).

Investiční dotace poskytnuté krajům z kapitoly VPS činily pouze 17 mil. Kč, tyto prostředky byly určeny na majetkové vypořádání pozemků pod stavbami silnic II. a III. tříd.

Nejvýznamnější zdroj příjmů krajů představují transfery a půjčky poskytované přímo z rozpočtu jednotlivých kapitol státního rozpočtu a ze státních fondů. V průběhu roku 2014 přijaly kraje z rozpočtů ústředních orgánů státní správy (bez kapitol VPS, OSFA a prostředků z Národního fondu) finanční prostředky v celkové výši 84,2 mld. Kč, což představuje zvýšení proti předchozímu roku o 3,0 mld. Kč. K vyššímu nárůstu objemu přijatých transferů došlo v části neinvestičních transferů, které byly vyšší o 2,2 mld. Kč, objem přijatých investičních transferů vzrostl o 0,8 mld. Kč. Ze státních fondů přijaly kraje 0,6 mld. Kč.

Tabulka č. 4: Přehled o transferech a půjčkách přijatých krajskými úřady ze státního rozpočtu a ze státních fondů v roce 2014 (v mil. Kč)

Kapitola	Celkem	z toho:		
		Neinvestiční	Investiční	Půjčky
Úřad vlády ČR	5,1	5,1		
Ministerstvo zahraničních věcí	0,6	0,6		
Ministerstvo obrany	2,3	2,3		
Ministerstvo práce a sociálních věcí	3 067,7	2 740,7	327,0	
Ministerstvo vnitra	109,5	107,9	1,6	
Ministerstvo životního prostředí	589,7	142,8	446,9	
Ministerstvo pro místní rozvoj	410,8	91,3	319,5	
Ministerstvo průmyslu a obchodu	294,9	1,2	293,4	0,3
Ministerstvo dopravy	2 524,0	2 524,0		
Ministerstvo zemědělství	29,0	7,5	21,5	
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	76 932,9	76 448,9	484,0	
Ministerstvo kultury	22,2	19,1	3,1	
Ministerstvo zdravotnictví	216,9	82,1	134,8	
Národní fond	119,2	93,0	26,2	
VPS - transfery v rámci souhrn. dotač. vztahu	1 040,9	1 040,9		
VPS - ostatní transfery	107,0	90,0	17,0	
Státní fond životního prostředí	28,5	6,4	22,1	
Státní fond dopravní infrastruktury	612,3	176,4	435,9	
C e l k e m	86 113,5	83 580,2	2 533,0	0,3

Největší část transferů přijaly kraje z kapitoly **Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy**. Objem finančních prostředků činil 76,9 mld. Kč, tj. o 1,1 mld. Kč více oproti srovnatelnému období předchozího roku. Převážnou část dotací tvořily neinvestiční dotace určené na přímé náklady na vzdělávání, tj. na platy, učební pomůcky a školní potřeby, další vzdělávání pedagogických pracovníků, služby apod. Další prostředky byly použity v rámci programů zaměřených na rozvoj a zkvalitnění vzdělávání, na podporu asistentů pedagogů pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním apod.

Z kapitoly **Ministerstva práce a sociálních věcí** získaly kraje finanční prostředky ve výši 3,1 mld. Kč, které byly použity jednak v rámci operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, který je zaměřen na snížení nezaměstnanosti a zlepšení struktury pracovních míst a rovněž na neinvestiční nedávkové transfery poskytované podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Další prostředky byly uvolněny v rámci transferů na státní příspěvek zřizovatelům zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

Navíc Ministerstvo práce a sociálních věcí poskytlo přímo příspěvkovým organizacím zřízeným krajem (bez prostřednictvím rozpočtu kraje), v rámci dotačního titulu neinvestiční

nedávkové transfery podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, finanční prostředky v celkovém objemu 1,5 mld. Kč.

Kraje obdržely z kapitoly **Ministerstva dopravy** finanční prostředky ve výši 2,5 mld. Kč, tj. mírné zvýšení oproti předchozímu roku. V rámci neinvestičních transferů směřovaly prostředky na příspěvek na ztrátu dopravce z provozu veřejné osobní drážní dopravy.

Transfery z kapitoly **Ministerstva životního prostředí** ve výši 0,6 mld. Kč směřovaly do programů na podporu udržitelného využívání zdroje energie, zlepšování stavu přírody a krajiny, na podporu zkvalitnění nakládání s odpady apod.

Z kapitoly **Ministerstva pro místní rozvoj** přijaly kraje transfery ve výši 0,4 mld. Kč (0,9 mld. Kč v roce 2013), z toho značná část směřovala do investiční oblasti. Finanční prostředky byly použity především v rámci Integrovaného operačního programu se zaměřením na zkvalitnění služeb veřejné správy prostřednictvím vyššího využití informačních a komunikačních technologií v krajích (ICT). Další prostředky podpořily obnovu krajského a obecního majetku postiženého povodní v minulých letech.

Z kapitoly **Ministerstva vnitra** získaly kraje prostředky ve výši 0,1 mld. Kč, které byly uvolněny v rámci neinvestičních transferů do oblasti požární ochrany. Další prostředky podpořily například projekty zaměřené na zvýšení kvality řízení v úřadech územní správy a projekty prevence kriminality.

Na financování dopravní infrastruktury poskytl krajům **Státní fond dopravní infrastruktury** transfery ve výši 0,6 mld. Kč, převážnou část tvořily investiční prostředky.

Celkové výdaje krajů dosáhly **143,9 mld. Kč** (plnění rozpočtu 97,5 %), proti předchozímu roku byly vyšší o 5,0 mld. Kč. Růst byl vykázan v obou částech výdajů, přičemž vyšší byl (v absolutním i relativním vyjádření) v části kapitálových výdajů. Přes relativně vysoký nárůst zaostávaly nadále celkové výdaje krajů za úrovní dosaženou v roce 2009, kdy činily 144,6 mld. Kč.

Tabulka č. 5: Výdaje krajů v letech 2012–2014 po konsolidaci (v mil. Kč)

	2012 skutečnost	2013 skutečnost	2014 skutečnost	Index	
				2013 2012	2014 2013
I. Běžné výdaje	122 227,1	123 602,9	125 398,4	101,1	101,5
z toho					
Platy a ostatní. platby za provedenou práci	2 535,9	2 575,1	2 663,2	101,5	103,4
Nákup materiálů	336,3	351,8	340,1	104,6	96,7
Nákup vody, paliv a energie	439,2	475,8	273,8	108,3	57,5
Nákup služeb	3 370,3	3 107,0	2 907,9	92,2	93,6
Ostatní nákupy	1 044,3	1 164,7	1 184,6	111,5	101,7
Výdaje na dopravní obslužnost	13 019,5	13 336,4	13 653,0	102,4	102,4
Neinvestiční transfery podnik. subjektům	4 077,2	4 008,1	3 933,4	98,3	98,1
Neinvestiční transfery nezisk. a podob. org.	2 182,3	2 174,5	2 265,8	99,6	104,2
Neinvestiční transfery přísp. a podob. org.	90 924,2	91 227,4	94 065,0	100,3	103,1
z toho: zřízeným příspěvk. organizacím	47 524,1	46 171,4	47 236,1	97,2	102,3
cizím příspěvkovým organizacím	43 189,3	44 807,7	46 595,8	103,7	104,0
II. Kapitálové výdaje	18 581,1	15 277,8	18 489,5	82,2	121,0
z toho:					
Investiční nákupy a související výdaje	10 377,8	8 532,9	10 067,1	82,2	118,0
Investiční transfery podnikatel. subjektům	840,7	621,0	584,8	73,9	94,2
Investiční transfery nezisk. a podobným org.	135,9	69,9	84,9	51,4	121,5
Investiční transfery příspěvk. organizacím	4 335,9	3 770,6	5 100,4	87,0	135,3
Výdaje celkem	140 808,2	138 880,7	143 887,9	98,6	103,6

Běžné výdaje krajů činily **125,4 mld. Kč**, což proti předchozímu roku znamená zvýšení o 1,8 mld. Kč (plnění rozpočtu 99,1 %).

Objemově nejvýznamnější položku výdajů krajů představují neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím. Jejich celkový objem činil 94,1 mld. Kč, proti předchozímu roku to bylo o 2,8 mld. Kč více (jedná se především o příspěvkové organizace v oblasti školství, sociální péče, kultury a zdravotnictví). Příspěvky a transfery organizacím, kterých jsou kraje zřizovateli, činily 47,2 mld. Kč a transfery cizím příspěvkovým organizacím 46,6 mld. Kč.

Transfery podnikatelským subjektům činily 3,9 mld. Kč a transfery určené neziskovým a podobným organizacím 2,3 mld. Kč. V obou skupinách těchto příjemců nedošlo proti předchozímu roku k výraznější změně ve výši poskytnutých transferů.

Kraje ze svých rozpočtů poskytovaly neinvestiční transfery také přímo ostatním rozpočtům územní úrovně. Jejich celková výše činila 1,2 mld. Kč, což bylo meziročně o 1,7 mld. Kč méně. Transfery obcím a DSO činily 1,1 mld. Kč, jednalo se například o dotace v rámci programu obnovy venkova, na podporu aktivit v oblasti životního prostředí, podporu prevence sociálně patologických jevů, podporu v oblasti kultury, sportu a tělovýchovy, na obnovu kulturních památek, podporu v sociální oblasti a zdravotnictví apod. Transfery regionálním radám činily 0,1 mld. Kč (tj. o 0,9 mld. Kč méně nežli v předchozím roce, kdy byla poskytnuta dotace na úhradu plošné a extrapolované finanční opravy vyměřené ROP Severozápad).

Výdaje krajů na dopravní obslužnost činily 13,6 mld. Kč a proti loňskému roku vzrostly o 0,3 mld. Kč. Tyto výdaje představují úhradu prokazatelné ztráty provozovatelům hromadné dopravy v důsledku plnění veřejné služby (zajištění dopravní obslužnosti) podle zákona o silniční dopravě (č. 111/1994 Sb.) a zákona o drahách (č. 266/1994 Sb.).

Ve výdajích krajů na položkách, které mají úzkou souvislost se zajišťováním běžného provozu krajů, došlo proti předchozímu roku ke zvýšení pouze na položce na platy a ostatní platby za provedenou práci (o 0,1 mld. Kč). Na položkách výdaje nákup materiálu a výdaje na ostatní nákupy zůstaly hodnoty zhruba na stejné úrovni jako v předchozím roce. Pokles výdajů byl vykázán v případě výdajů na nákup vody, paliv a energie (o 0,2 mld. Kč) a výdajů na nákup služeb (o 0,2 mld. Kč).

Kapitálové výdaje dosáhly **18,5 mld. Kč**, meziročně byly vyšší o 3,2 mld. Kč (plnění rozpočtu 88,3 %). Přes vykázaný nárůst zůstává úroveň kapitálových výdajů krajů nadále nižší nežli v roce 2009, kdy kapitálové výdaje činily 23,7 mld. Kč.

V objemově nejvýznamnější skupině kapitálových výdajů, kterou jsou investiční nákupy a související výdaje, vynaložily kraje 10,1 mld. Kč, což bylo o 1,5 mld. Kč více nežli v předchozím roce. Investiční transfery poskytované příspěvkovým a podobným organizacím činily 5,1 mld. Kč (nárůst o 1,3 mld. Kč). Kraje vynaložily rovněž více prostředků na nákup akcií a majetkových podílů, výdaje činily 0,5 mld. Kč (o 0,2 mld. Kč více). Podnikatelským subjektům byly z rozpočtů krajů poskytnuty transfery ve stejné výši jako v předchozím roce (0,6 mld. Kč).

Objem investičních transferů, které kraje poskytly přímo do rozpočtů obcí a DSO, dosáhl 1,0 mld. Kč (meziročně o 0,1 mld. Kč méně). Tyto prostředky směřovaly především na podporu rozvoje obcí, na výstavbu a obnovu dopravní infrastruktury, na výstavbu a obnovu vodohospodářské infrastruktury a na protipovodňová opatření, na ochranu životního prostředí a ochranu lesů, dále na rozvoj aktivit volného času a sportu, na podporu cestovního ruchu, na řešení havarijních stavů po povodních a živelných pohromách apod.

Z hlediska odvětvového členění kapitálových výdajů vynakládají kraje dlouhodobě největší objem prostředků do oblasti dopravy, v loňském roce to bylo 7,8 mld. Kč. Dalšími významnými odvětvími jsou vzdělávání a školské služby (3,3 mld. Kč), zdravotnictví (2,8 mld. Kč), sociální služby a společné činnosti v sociálním zabezpečení (1,3 mld. Kč), bydlení, komunální služby a územní rozvoj (0,6 mld. Kč), státní správa a územní samospráva (0,5 mld. Kč). V loňském roce došlo k dílčí změně ve směřování kapitálových výdajů, meziročně vzrostly výdaje do odvětví sociálních služeb a společných činností v oblasti sociálních služeb (o 0,5 mld. Kč), naopak snížení bylo vykázáno ve výdajích do odvětví kultury, církví a sdělovacích prostředků (o 0,7 mld. Kč).

Příspěvkové organizace zřizované kraji

Ke konci roku 2014 vykonávalo činnost celkem 1 935 příspěvkových organizací, jejichž zřizovatelem byly kraje. Počet příspěvkových organizací se meziročně snížil o 33 organizací. Trend meziročního poklesu počtu příspěvkových organizací je dlouhodobější, proti roku 2008, kdy bylo evidováno celkem 2 241 příspěvkových organizací zřízených kraji, je nyní jejich počet o 306 organizací nižší.

Z celkového počtu příspěvkových organizací jich 1 894 (tj. zhruba 97,9 %) vykázalo účetní zisk nebo vyrovnané hospodaření.

Příspěvkové organizace jsou zřizovány pro činnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu. Tyto organizace hospodaří s finančními prostředky získanými vlastní činností a s prostředky přijatými z rozpočtu svého zřizovatele, dále s prostředky svých fondů, s peněžitými dary od fyzických a právnických osob, včetně prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu a ze zahraničí.

Z hlediska odvětvové struktury převažují organizace působící v oblasti vzdělávání, tvoří 66,5 % z celkového počtu příspěvkových organizací zřizovaných kraji (gymnázia, střední odborné školy, střední odborná učiliště, speciální střední školy, konzervatoře a sportovní školy, speciální předškolní zařízení a speciální základní školy, základní umělecké školy, zařízení výchovného poradenství, ostatní zařízení související s výchovou mládeže a domovy mládeže). Významným odvětvím je dále oblast sociálních věcí, kde působilo 21,9 % z celkového počtu příspěvkových organizací (domovy pro seniory, ústavy péče pro mládež, sociální poradenství, ostatní sociální péče a pomoc rodině). V oblasti kulturních služeb provozovalo činnost zhruba 5,9 % organizací (divadelní, hudební a knihovnická činnost, muzea, galerie) a v odvětví zdravotnictví 3,6 % organizací (nemocnice, odborné léčebné ústavy, lázeňské léčebny, zdravotnická záchranná služba).

3. Příjmy a výdaje obcí a DSO

Celkové příjmy obcí a DSO (dále jen „obcí“) dosáhly **279,1 mld. Kč**, jejich objem byl proti loňskému roku vyšší o 18,0 mld. Kč, plnění předpokladů rozpočtu činilo 100,5 %.

Celkový objem vlastních příjmů obcí dosáhl 209,7 mld. Kč, ve srovnání s předchozím rokem byl vyšší o 11,3 mld. Kč (plnění rozpočtu 104,4 %). V rámci vlastních příjmů byl vykázán růst daňových příjmů (o 8,4 mld. Kč) a nedaňových příjmů (o 4,1 mld. Kč), v části kapitálových příjmů pokračoval trend jejich meziročního poklesu (o 1,2 mld. Kč).

Objem transferů přijatých do rozpočtů obcí činil 69,5 mld. Kč a proti předchozímu roku se zvýšil o 6,8 mld. Kč. Relativně vysoký nárůst objemu přijatých transferů se projevil zvýšením jejich podílu na celkových příjmech obcí (z 24,01 % v roce 2013 na 24,88 %).

Daňové příjmy, které tvoří nejvýznamnější zdroj rozpočtových příjmů obcí, dosáhly **170,1 mld. Kč**, plnění předpokladů rozpočtu činilo 103,1 %.

Poslední novela zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, účinná od ledna 2013, znamenala významný meziroční nárůst daňových příjmů obcí, mezi rokem 2013 a 2012 vzrostly daňové příjmy o 16,2 mld. Kč. V roce 2014 byl meziroční nárůst daňových příjmů zhruba poloviční, odvíjel se pouze od vývoje ekonomiky a s tím souvisejícího celostátního inkasa daňových příjmů.

Podle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní tvoří daňové příjmy rozpočtů obcí:

- a) výnos daně z nemovitostí; příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází,
- b) podíl na 20,83 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty,
- c) podíl na 22,87 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků,
- d) podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- e) podíl na 23,58 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti
- f) podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob
- g) 30 % z výnosu daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti, které mají na území obce bydliště
- h) daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušná obec, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- i) podíl na 1,5 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků (rozdělení na základě počtu zaměstnanců s místem výkonu práce v obci).

Tabulka č. 6: Bilance příjmů a výdajů obcí a DSO (v mil. Kč)

Ukazatel	skutečnost k 31.12.2013	rozpočet 2014		skutečnost k 31.12.2014	% plnění rozp.	Index 2014/ 2013
		schválený	po všech změnách			
1	2	3	4	5	6	7
I. Daňové příjmy	161 725,9	165 027,0	165 027,0	170 087,3	103,1,	105,2
z toho:						
Daně z příjmů fyzických osob	35 853,4	39 900,0	39 900,0	37 225,4	93,3	103,8
Daně z příjmů právnických osob	36 055,1	34 600,0	34 600,0	39 289,0	113,6	109,0
Daň z přidané hodnoty	64 148,4	64 700,0	64 700,0	67 631,5	104,5	105,4,
Daně a poplatky z vybr. činností	15 932,6	16 027,0	16 027,0	15 967,6	99,6	100,2
Daň z nemovitostí	9 736,0	9 800,0	9 800,0	9 973,5	101,8,	102,4
II. Nedaňové příjmy	29 191,2	28 944,0	28 944,0	33 299,8	115,0	114,1
III. Kapitálové příjmy	7 482,3	6 934,5	6 934,5	6 297,8	90,8	84,2
Vlastní příjmy	198 399,4	200 905,5	200 905,5	209 684,9	104,4	105,7
IV. Přijaté transfery (po konsolidaci)	62 695,2	45 046,2	76 811,6	69 464,3	90,4	110,8
 Příjmy celkem (po konsolidaci)	261 094,6	245 951,7	277 717,1	279 139,4	100,5	106,9
I. Běžné výdaje (po konsolidaci)	174 072,3	172 103,6	178 519,3	180 252,4	101,0	103,6
II. Kapitálové výdaje	69 136,2	67 859,0	93 208,7	90 314,2	96,9	130,6
 Výdaje celkem (po konsolidaci)	243 208,5	239 962,6	271 728,0	270 566,6	99,6	111,2
Saldo příjmů a výdajů (po konsol)	17 886,1	5 989,1	5 989,1	8 572,8	.	.

Celkový výnos **daně z příjmu fyzických osob** činil **37,2 mld. Kč**, proti předchozímu roku se zvýšil o 1,3 mld. Kč (plnění rozpočtu 93,3 %). Nárůst byl vykázán především u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, která tvoří objemově nejvýznamnější část daně z příjmů fyzických osob. Její objem dosáhl 31,4 mld. Kč, což znamená zvýšení o 1,6 mld. Kč. Růst byl dále vykázán u daně z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů (zahrnuje daně z úroků, dividend a jiných kapitálových výnosů, případně i daně z příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby), daň byla zaúčtována ve výši 3,5 mld. Kč, mezitím to bylo o 0,5 mld. Kč více. Výnos daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti dosáhl 2,4 mld. Kč, proti předchozímu roku bylo o 0,6 mld. Kč méně.

Daň z příjmů právnických osob byla zaúčtována v celkové výši **39,3 mld. Kč**. Ve srovnání s předchozím rokem vzrostla o 3,2 mld. Kč (plnění rozpočtu 113,6 %). Nárůst byl vykázán především u daně z příjmů právnických osob (zahrnuje daň ze zisku a kapitálových výnosů), jejíž objem dosáhl 33,4 mld. Kč, což bylo o 2,9 mld. Kč více nežli v předchozím roce (plnění rozpočtu 114,7 %). V případě daně z příjmů právnických osob za obce, kdy poplatníkem je obec, se výnos daně proti předchozímu roku zvýšil o 0,3 mld. Kč a dosáhl 5,9 mld. Kč (jedná se o podnikatelské aktivity obcí, kdy obce jsou plátcí daně, daň neodvádějí, pouze ji promítají ve svém účetnictví).

Výnos **daně z přidané hodnoty**, která je objemově nejvýznamnějším daňovým příjmem obecních rozpočtů, činil **67,6 mld. Kč**, což bylo o 3,5 mld. Kč více nežli v předchozím roce. Plnění předpokladů rozpočtu dosáhlo 104,5 %. Výnos daně z přidané hodnoty tvořil téměř čtvrtinu celkových příjmů obecních rozpočtů (24,2 %).

Do daňových příjmů obcí se dále zahrnují **daně a poplatky z vybraných činností a služeb**. V souhrnu dosáhly **16,0 mld. Kč**, což je proti předchozímu roku o 0,1 mld. Kč více (plnění rozpočtu 99,6 %). Z hlediska objemů jednotlivých položek náležejících do této skupiny, nedošlo proti předchozímu roku k výraznějším změnám.

Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí činily 2,7 mld. Kč, proti předchozímu roku byly o 0,1 mld. Kč nižší. Jejich největší část tvoří poplatky za uložení odpadů (1,4 mld. Kč) a dále poplatky za komunální odpad (1,2 mld. Kč), které obce vybírají podle obecně závazné vyhlášky vydané podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech.

Místní poplatky z vybraných činností a služeb celkem dosáhly shodně jako v předchozím roce 5,1 mld. Kč. Nejvýznamnější část tvoří poplatky za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů (3,5 mld. Kč), které obec vybírá podle § 10 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Dále do této skupiny patří například poplatky za užívání veřejného prostranství (0,6 mld. Kč), poplatky za lázeňský nebo rekreační pobyt (0,3 mld. Kč), poplatky ze psů (0,3 mld. Kč), poplatky z ubytovací kapacity (0,2 mld. Kč).

Příjmy ve skupině **ostatní odvody z vybraných činností a služeb** dosáhly shodně jako v předchozím roce 5,6 mld. Kč. Největší objem tvořily odvody z výherních hracích přístrojů, jejichž celková výše dosáhla 4,9 mld. Kč (meziročně o 0,1 mld. Kč více). Příjem z odvodů z loterií činil 0,6 mld. Kč (meziročně o 0,1 mld. Kč méně). Do této skupiny patří také příjmy obcí za zkoušky z odborné způsobilosti od žadatelů o řidičské oprávnění, jejich výše se dlouhodobě pohybuje na úrovni 0,1 mld. Kč.

Příjem obcí ze **správních poplatků**, které jsou stanovené zákonem o správních poplatcích za správní úkony a správní řízení, dosáhl 2,6 mld. Kč, ve srovnání s předchozím rokem byl vyšší o 0,2 mld. Kč. Jedná se o poplatky stanovené zákonem č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, který upravuje inkaso poplatků za správní úkony a správní řízení, jejichž výsledkem jsou vydaná povolení, rozhodnutí apod. upravená zvláštními zákony.

Výnos **daně z nemovitých věcí**, která je výlučným příjmem obecních rozpočtů, dosáhl **10,0 mld. Kč**, tj. o 0,2 mld. Kč více nežli v předchozím roce (od 1.1.2014 změna názvu daně, dříve byl používán termín „daň z nemovitostí“). Obce mohou významněji ovlivnit výši příjmu z této daně, neboť mají možnost stanovit obecně závaznou vyhláškou pro všechny nemovitosti na území celé obce jeden místní koeficient modifikující výslednou daň (ve výši 2, 3, 4 nebo 5). Tímto koeficientem se vynásobí daňová povinnost poplatníka za jednotlivé druhy pozemků, staveb, samostatných nebytových prostorů a za byty, popřípadě jejich soubory, s výjimkou některých zemědělských pozemků. Z celkového počtu 6 248 obcí mělo pro rok 2014 místní koeficient navýšeno 514 obcí (bez městských částí), pro rok 2013 to bylo 494 obcí.

Nedaňové příjmy byly zaúčtovány ve výši **33,3 mld. Kč**, proti předchozímu roku vzrostly o 4,1 mld. Kč (plnění rozpočtu 115,0 %).

Příjmy z pronájmu majetku (pozemků, budov nebo movitých věcí jako např. stroje, zařízení, dopravní prostředky) představují objemově nejméně významnou část nedaňových příjmů obcí. Jejich celková výše činila shodně jako v předchozím roce 11,4 mld. Kč.

Nejvýraznější zvýšení bylo vykázáno ve skupině výnosy z finančního majetku (příjmy z úroků, příjmy z podílu na zisku a úroky z finančních derivátů). Objem těchto příjmů dosáhl 5,5 mld. Kč, tj. meziročně o 2,5 mld. Kč více. Růst byl vykázán výhradně na položce „příjmy z podílu na zisku a dividend“, které se zvýšily o 2,7 mld. Kč a dosáhly 4,6 mld. Kč. Nárůst se přitom týkal v zásadě pouze rozpočtu hl. Prahy, které na položce 2142 - příjmy z podílu na zisku a dividend vykázalo příjem ve výši 4,0 mld. Kč, tj. meziročně o 2,7 mld. Kč více (vliv výplaty dividend Pražské teplárenské Holding, a.s., a Pražské energetiky, a.s.).

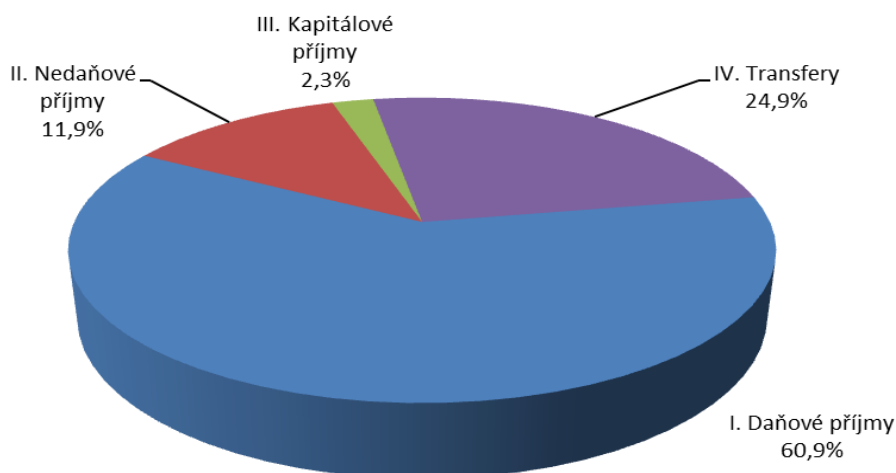
Příjmy z vlastní činnosti dosáhly 8,0 mld. Kč (nárůst o 0,3 mld. Kč); jedná se o příjmy z poskytování služeb a výrobků, příjmy z prodeje zboží již nakoupeného za účelem prodeje a ostatní příjmy z vlastní činnosti.

Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy dosáhly 3,5 mld. Kč, tj. o 0,2 mld. Kč více. Do této skupiny spadají veškeré příjmy z prodeje majetku pořízeného z neinvestičních prostředků (např. materiálu, zásob, drobného dlouhodobého majetku), dále přijaté neinvestiční dary, přijaté pojistné náhrady, přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady.

Příjmy z odvodů příspěvkových organizací činily 1,3 mld. Kč (nárůst o 0,2 mld. Kč).

K nárůstu došlo také na položce splátky půjček od podnikatelských subjektů – právnických osob, které byly zaúčtovány ve výši 0,4 mld. Kč (nárůst o 0,3 mld. Kč).

Graf č. 2: Příjmy obcí a DSO podle druh. členění rozpočt. skladby za rok 2013 (po konsolidaci)

Kapitálové příjmy činily **6,3 mld. Kč** a proti loňskému roku byly nižší o 1,2 mld. Kč (plnění rozpočtu 90,8 %). Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, které tvoří rozhodující část kapitálových příjmů, byly vykázány ve výši 5,4 mld. Kč, což je meziročně o 1,0 mld. Kč méně. Kapitálové příjmy vykazují v posledních čtyřech letech trend postupného meziročního poklesu, ke konci loňského roku činily zhruba polovinu úrovně dosažené v roce 2010.

Druhým nejvýznamnějším zdrojem rozpočtů obcí jsou **transfery**, které jsou poskytovány ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z rozpočtů krajů a z rozpočtů regionálních rad. Mezi konsolidované přijaté transfery patří také některé převody z vlastních fondů obcí. Celkový objem přijatých transferů činil **69,5 mld. Kč** a ve srovnání s předchozím rokem byl vyšší o 6,8 mld. Kč (pro srovnání: v roce 2013 činil meziroční nárůst 0,2 mld. Kč).

Největší část tvořily transfery ze státního rozpočtu (včetně OSFA a prostředků Národního fondu), jejichž výše činila 46,3 mld. Kč (v předchozím roce 38,0 mld. Kč). Ze státních fondů získaly obce 3,0 mld. Kč, z rozpočtů krajů 2,2 mld. Kč a z rozpočtů regionálních rad 4,0 mld. Kč. Z vlastních fondů hospodářské (podnikatelské) činnosti si obce do svých rozpočtů převedly 9,4 mld. Kč a dále z vlastních rezervních fondů 2,7 mld. Kč. Zbývající část tvořily transfery z rozpočtů obcí do rozpočtů DSO, případně jiným obcím a transfery ze zahraničí.

Transfery ze státního rozpočtu zahrnují dotace poskytované z kapitoly VPS poskytované v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích a finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtu hl. m. Prahy (přílohy č. 6 a 7 k zákonu o státním rozpočtu), dále tzv. ostatní dotace z kapitoly VPS a dotace z ostatních kapitol státního rozpočtu.

V podobě finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí a k rozpočtu hl.m. Prahy nedošlo proti předchozímu roku ke změnám. Obsahem finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí zůstal pouze příspěvek na výkon státní správy a dotace na vybraná zdravotnická zařízení. Finanční vztah státního rozpočtu k rozpočtu hl.m. Prahy zahrnoval příspěvek na výkon státní správy.

Příspěvek na výkon státní správy je určen na částečnou úhradu výdajů spojených s výkonem státní správy dle § 62 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Pro rok 2014 zůstala zachována pro všechny kategorie obcí tzv. „kumulovaná“ konstrukce příspěvku, tj. výše příspěvku je dána součtem dílčích částek vypočtených pro jednotlivé správní působnosti.

Výše příspěvku na výkon státní správy a výše dotace na vybraná zdravotnická zařízení pro rok 2014 nebyly vzhledem k realizaci úsporných opatření ve státním rozpočtu valorizovány (již pátým rokem), do jejich objemů byly promítnuty pouze meziroční změny počtu obyvatel, změny kapacit ve vybraných zdravotnických zařízeních (dětských domovech pro děti do 3 let věku podle zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách) a vliv zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství ČR.

Celkový objem finančních prostředků poskytovaných v rámci finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích a finančního vztahu k rozpočtu hl.m. Prahy byl ve státním rozpočtu stanoven ve výši 8,2 mld. Kč (z toho pro obce 7,4 mld. Kč a hl.m. Prahu 0,8 mld. Kč). Jedná se v zásadě o finanční prostředky určené na výkon státní správy, neboť dotace na vybraná zdravotnická zařízení tvoří jen zlomek z objemu prostředků poskytovaných v rámci finančních vztahů (v rozpočtu stanovena ve výši 23,7 mil. Kč). V průběhu roku přijaly obce a hl.m. Praha v měsíčních splátkách plnou výši rozpočtovaných prostředků, tj. 8,2 mld. Kč.

Mimo finanční vztahy byly v kapitole VPS rozpočtovány pro rok 2014 další dotační tituly pro obce a hlavní město Prahu v celkové výši 1,3 mld. Kč, z toho neinvestiční prostředky ve výši

0,9 mld. Kč (ukazatel „Další prostředky pro územní samosprávné celky“) a investiční prostředky ve výši 0,4 mld. Kč (ukazatel „Výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS).

V průběhu roku bylo čerpání ostatních dotací z kapitoly VPS proti předpokladům rozpočtu nižší. Objem přijatých neinvestičních dotací činil 0,7 mld. Kč, jejich rozhodující část tvořily účelové dotace na výdaje spojené s přípravou a konáním voleb do Evropského Parlamentu a voleb do obecních zastupitelstev. Objem přijatých investičních dotací dosáhl 0,2 mld. Kč, tyto prostředky byly určeny na realizaci akcí v rámci programu podpory rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního školství a akcí financovaných z rozhodnutí Poslanecké sněmovny Parlamentu a vlády ČR.

Největší část transferů přijímají obce přímo **z rozpočtů jednotlivých kapitol státního rozpočtu a ze státních fondů**. Ze státního rozpočtu (bez kapitol VPS, OSFA a prostředků z Národního fondu) byly v průběhu roku 2014 převedeny finanční prostředky v celkové výši 36,9 mld. Kč, což představuje zvýšení proti předchozímu roku o 8,5 mld. Kč. Ze státních fondů byly obcím poskytnuty prostředky v celkové výši 3,3 mld. Kč (včetně půjček), což bylo o 0,7 mld. Kč více. K nárůstu objemu přijatých transferů došlo především v investiční oblasti, a to v souvislosti s realizací vodohospodářských projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU.

Tabulka č. 7: Přehled o transferech a půjčkách přijatých obcemi a DSO ze státního rozpočtu a ze státních fondů v roce 2014 (v mil. Kč)

Kapitola	Celkem	z toho:		
		Neinvestiční	Investiční	Půjčky
Úřad vlády České republiky	8,1	8,1		
Ministerstvo obrany	7,6	4,6	3,0	
Ministerstvo práce a sociálních věcí	4 095,2	3 979,0	116,2	
Ministerstvo vnitra	216,1	192,3	23,8	
Ministerstvo životního prostředí	17 805,2	1 092,6	16 712,6	
Ministerstvo pro místní rozvoj	2 696,1	607,5	2 088,6	
Ministerstvo průmyslu a obchodu	273,5	12,9	260,6	
Ministerstvo dopravy	257,0	214,3	42,7	
Ministerstvo zemědělství	1 162,8	205,6	957,2	
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	10 007,9	9 881,5	126,4	
Ministerstvo kultury	344,8	329,2	15,6	
Ministerstvo zdravotnictví	36,2	8,3	27,9	
Národní fond	121,1	52,6	68,5	
Operace státních finančních aktiv	31,0		31,0	
VPS - transfery v rámci souhrn. dotač. vztahu	8 247,8	8 247,8		
VPS - ostatní transfery	970,6	749,7	220,9	
Státní zemědělský intervenční fond	1 424,0	239,3	1 184,7	
Státní fond životního prostředí	1 232,8	65,8	898,3	268,7
Státní fond dopravní infrastruktury	605,2	104,0	501,2	
Státní fond rozvoje bydlení	24,9	18,9	0,1	5,9
Státní fond kinematografie	4,5		4,5	
Státní fond kultury	0,2	0,2		
C e l k e m	49 572,6	26 014,2	23 283,8	274,6

Největší objem transferů přijaly obce v průběhu roku 2014 z kapitoly **Ministerstva životního prostředí**. Objem finančních prostředků činil 17,8 mld. Kč, tj. o 7,1 mld. Kč více než v roce předchozím. Převážnou část tvořily investiční transfery realizované v rámci vodohospodářských projektů, které byly zaměřené na podporu zlepšování vodohospodářské infrastruktury, snižování rizika povodní a rovněž obnovu ekologické stability krajiny. Další

prostředky byly použity na podporu udržitelného využívání zdroje energie, dále na podporu zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží, zlepšování kvality ovzduší apod.

Z kapitoly **Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy** získaly obce transfery ve výši 10,0 mld. Kč, tj. o 0,5 mld. Kč více oproti předchozímu roku. Značný objem těchto účelových prostředků představují přímé náklady na vzdělávání a dotace na soukromé školy. Obdobně jako v minulém roce byly podpořeny projekty zaměřené na rozvoj a zkvalitnění vzdělávání, program sociální prevence a prevence kriminality apod.

Z rozpočtu **Ministerstva práce a sociálních věcí** přijaly obce transfery v celkové výši 4,1 mld. Kč, z toho neinvestiční prostředky činily 4,0 mld. Kč. Značnou část z celkového objemu představují především transfery na aktivní politiku zaměstnanosti a financování společných programů EU a ČR zaměřených na zlepšení struktury pracovních míst, snížení nezaměstnanosti apod. Další prostředky byly obcím uvolněny na výkon pěstounské péče, na výkon činnosti obce s rozšířenou působností v oblasti sociálně-právní ochrany dětí, na státní příspěvek zřizovatelům zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a na neinvestiční nedávkové transfery podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Navíc Ministerstvo práce a sociálních věcí uvolnilo přímo příspěvkovým organizacím zřízeným obcemi (bez prostřednictví rozpočtu obce) v rámci dotačního titulu neinvestiční nedávkové transfery podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách finanční prostředky v celkovém objemu 0,8 mld. Kč.

Obce a DSO obdržely z kapitoly **Ministerstva pro místní rozvoj** účelové prostředky ve výši 2,7 mld. Kč, tj. o 0,2 mld. Kč více oproti roku 2013. Transfery byly použity v rámci Integrovaného operačního programu se zaměřením na zkvalitnění služeb veřejné správy s využitím informačních a komunikačních technologií v obcích. Značná část prostředků byla rovněž uvolněna pro hlavní město Praha prostřednictvím operačních programů Praha Adaptabilita (projekty v oblasti vzdělávání, zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji apod.) a Praha Konkurenceschopnost (podpora projektů v oblasti veřejné dopravy, informačních a komunikačních technologií, zlepšování životního prostředí apod.). Transfery byly rovněž poskytnuty na obnovu majetku po živelních pohromách v roce 2013, na podporu regenerace panelových sídlišť, na podporu výstavby podporovaných bytů, na podporu obnovy a rozvoje venkova apod.

Z kapitoly **Ministerstva zemědělství** obce přijaly finanční prostředky ve výši 1,2 mld. Kč (mírný pokles ve srovnání s předchozím rokem). Převážná část transferů směřovala do oblasti investic (1,0 mld. Kč) na výstavbu a technickou obnovu vodovodů a úpraven vod, čistíren a kanalizací. Finanční prostředky byly rovněž poskytnuty na podporu prevence před povodněmi. Neinvestiční přijaté prostředky byly určeny pro obce na hospodaření v lesích a na obnovu lesních porostů.

Obce rovněž obdržely finanční prostředky z kapitoly **Ministerstva dopravy** ve výši 0,3 mld. Kč, které směřovaly na realizaci systému řízení a regulaci městského silničního provozu v Praze. Neinvestiční prostředky byly uvolněny na opravy a údržbu silniční sítě ve správě obcí a na příspěvky za ztrátu dopravce z provozu veřejné osobní drážní dopravy.

Z rozpočtu **Ministerstva kultury** získaly obce transfery ve výši 0,3 mld. Kč, zejména na Program regenerace městských památkových rezervací, na podporu profesionálních divadel, stálých profesionálních symfonických orchestrů, na zajištění veřejných informačních služeb knihoven apod.

Transfery ve výši 0,2 mld. Kč poskytnuté z kapitoly **Ministerstva vnitra** podpořily projekty zaměřené na zvýšení kvality řízení v úřadech územní správy a projekty prevence kriminality. Další prostředky byly použity v rámci neinvestičních transferů do oblasti požární ochrany.

V průběhu roku 2014 byly ze státních fondů uvolněny transfery a půjčky, které představují pro obce rovněž důležitý zdroj příjmů. **Státní zemědělský intervenční fond** poskytl transfery ve výši 1,4 mld. Kč (v předchozím roce 1,2 mld. Kč). V rámci společných programů EU a ČR směřovaly prostředky především do obnovy a rozvoje vesnic, do občanského vybavení a služeb v obcích např. v oblasti školství, zdravotnictví, základní obchodní infrastruktury a sportovních aktivit. V oblasti lesnictví byly realizovány akce týkající se lesnické infrastruktury a nákupu lesnické techniky.

Ze **Státního fondu životního prostředí přijaly obce** finanční prostředky ve výši 1,2 mld. Kč, což znamená mírné zvýšení ve srovnání s rokem 2013. Prostředky směřovaly obdobně jako v předcházejících letech k ochraně vod, k ochraně přírody ve volné krajině a chráněných územích, dále byla podpořena opatření na zlepšení stavu ovzduší i půdy. Část prostředků byla rovněž uvolněna v rámci Programu GIS – zelená úsporám, který je zaměřený na úspory energie a obnovitelné zdroje energie v rodinných a bytových domech.

Ze **Státního fondu dopravní infrastruktury** získaly obce účelové prostředky ve výši 0,6 mld. Kč na výstavbu a obnovu silniční sítě statutárních měst, další prostředky byly určeny na financování dopravní infrastruktury v příslušných oblastech.

Celkové výdaje obcí dosáhly **270,6 mld. Kč**, ve srovnání s předchozím rokem vzrostly o 27,4 mld. Kč, tj. zhruba o jednu desetinu (plnění rozpočtu 99,6 %). Růst výdajů tak v absolutním i relativním vyjádření předčil růst příjmů, které se zvýšily o 18,0 mld. Kč, tj. o 6,9%. Pro srovnání: v roce 2013 při meziročním nárůstu příjmů o 14,5 mld. Kč vzrostly výdaje obcí o 2,7 mld. Kč.

Tabulka č. 8: Výdaje obcí a DSO v letech 2012–2014 po konsolidaci (v mil. Kč)

	2012 skutečnost	2013 skutečnost	2014 skutečnost	Index	
				2013 2012	2014 2013
I. Běžné výdaje	168 344,5	174 072,3	180 252,4	103,4	103,6
z toho					
Platy a ostatní platby za provedenou práci	26 227,1	27 408,0	28 915,7	104,5	105,5
Nákup materiálu	4 017,5	4 567,0	4 818,7	113,7	105,5
Úroky vlastní	2 208,9	1 941,1	1 781,1	87,9	91,8
Nákup vody, paliv a energie	7 075,8	7 502,9	6 896,3	106,0	91,9
Nákup služeb	30 517,1	31 342,9	30 879,6	102,7	98,5
Ostatní nákupy	15 157,7	16 797,2	18 791,4	110,8	111,9
Výdaje na dopravní územní obslužnost	4 762,7	4 868,1	4 993,3	102,2	102,6
Neinvestiční transfery podnikatel. subjektům	16 511,9	17 086,9	18 353,0	103,5	107,4
Neinvestiční transfery nezisk. a podob. org.	4 744,6	5 254,2	5 639,5	110,7	107,3
Neinvestiční transfery příspěvk. a podob. org.	36 844,3	36 131,1	37 878,8	98,1	104,8
z toho: zřízeným příspěvk. organizacím	32 153,7	31 201,3	32 707,5	97,0	104,8
cizím příspěvkovým organizacím	4 574,5	4 802,8	5 082,1	105,0	105,8
II. Kapitálové výdaje	72 147,8	69 136,2	90 314,2	95,8	130,6
z toho:					
Investiční nákupy a související výdaje	62 093,5	60 088,8	78 336,4	96,8	130,4
Nákup akcií a majetkových podílů	439,1	631,6	4 248,1	143,8	672,6
Investiční transfery podnikatel. subjektům	5 602,4	4 741,0	3 380,2	84,6	71,3
Investiční transfery nezisk. a podobným org.	314,0	283,5	342,6	90,3	120,8
Investiční transfery příspěvk. organizacím	1 575,6	1 329,4	1 567,4	84,4	117,9
Výdaje celkem	240 492,3	243 208,5	270 566,6	101,1	111,2

Současně s výraznějším nárůstem objemu výdajů došlo také ke změně z hlediska jejich struktury. Na rozdíl od předchozích let nebyl růst výdajů tvořen výhradně růstem běžných výdajů za současného poklesu kapitálových výdajů, naopak kapitálové výdaje po čtyřletém období postupného meziročního poklesu vzrostly téměř o jednu třetinu a růst kapitálových výdajů předčil růst běžných výdajů.

Běžné výdaje, kterými je zajišťován provoz obcí a jejich organizací, dosáhly **180,3 mld. Kč**, což představuje 101,0 % úrovně předpokládané rozpočtem. Ve srovnání s předchozím rokem byl objem běžných výdajů vyšší o 6,2 mld. Kč. Růst byl vykázán ve většině hlavních výdajových skupin, zejména však v části transferů poskytovaných z rozpočtů obcí různým subjektům.

Výdaje obcí na **platy a ostatní platby za provedenou práci** činily celkem 28,9 mld. Kč, což je meziročně o 1,5 mld. Kč více. Zvýšil se především objem výdajů na platy zaměstnanců v pracovním poměru (o 1,0 mld. Kč) a také výdaje na odměny členů zastupitelstev obcí (o 0,4 mld. Kč).

Na související platby povinného pojistného placeného zaměstnavatelem vynaložily obce 9,0 mld. Kč (zvýšení o 0,4 mld. Kč).

Výdaje na nákup materiálu (například ochranné pomůcky, knihy, tisk, drobný hmotný dlouhodobý majetek) činily 4,8 mld. Kč, meziročně vzrostly o 0,2 mld. Kč.

Výdaje **na úroky vlastní** dosáhly 1,8 mld. Kč, proti předchozímu roku klesly o 0,1 mld. Kč (trend poklesu výdajů na této položce je dlouhodobější, proti roku 2009 se objem těchto výdajů snížil o 1,0 mld. Kč).

Na **nákup vody, paliv a energie** vynaložily obce v souhrnu 6,9 mld. Kč, tj. o 0,6 mld. Kč méně nežli v předchozím roce (v předchozích třech letech tyto výdaje vždy meziročně narůstaly).

Výdaje na **nákup služeb** činily 30,9 mld. Kč (meziroční snížení o 0,4 mld. Kč); jedná se především o výdaje na služby pošt, telekomunikací a radiokomunikací, nájemné, služby peněžních ústavů, konzultační a poradenské služby, služby zpracování dat apod.

Na **ostatní nákupy** vynaložily obce 18,8 mld. Kč, proti předchozímu roku to představuje nárůst o 2,0 mld. Kč. Tato skupina zahrnuje poměrně široké spektrum položek jako např. například výdaje na opravy a udržování, na programové vybavení, cestovné, pohoštění, účastnické poplatky na konference, nájemné za nájem s právem koupě, nákup uměleckých předmětů.

Výdaje na dopravní územní obslužnost činily 5,0 mld. Kč, tj. o 0,1 mld. Kč více než v roce předchozím. Jedná se o výdaje obcí na úhradu prokazatelné ztráty provozovatelům hromadné dopravy v důsledku plnění veřejné služby (zajištění dopravní obslužnosti) podle zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě a zákona č. 266/1994 Sb., o drahách. Z hlediska obcí jde o převody finančních prostředků na účet sdružených prostředků za účelem těchto úhrad.

Neinvestiční transfery podnikatelským subjektům dosáhly 18,3 mld. Kč (meziroční zvýšení o 1,3 mld. Kč), jedná se především o transfery nefinančním podnikatelským subjektům - právnickým osobám zřízeným podle obchodního zákoníku, tj. veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti, společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti (například dopravní podniky).

Neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím činily 5,6 mld. Kč (nárůst o 0,4 mld. Kč). Jsou to zejména transfery obecně prospěšným společnostem, občanským

sdružením, církvím a náboženským společenstvem, společenstvím vlastníků jednotek a ostatní neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím.

Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím dosáhly 37,9 mld. Kč (zvýšení o 1,7 mld. Kč). Do této skupiny patří neinvestiční příspěvky organizacím působícím v oblasti vzdělávání a školských služeb, dále organizacím v oblasti kultury (činnost divadel, knihoven, muzeí a galerií), tělovýchovy a zájmové činnosti, bydlení a komunálních služeb a ochrany životního prostředí. Významnou část tvoří rovněž výdaje v oblasti služeb sociální péče (domovy pro seniory, pro osoby se zdravotním postižením, pečovatelská služba, osobní asistence, podpora samostatného bydlení, apod.). Vlastním zřízeným příspěvkovým organizacím poskytly obce 32,7 mld. Kč a cizím 5,1 mld. Kč.

Z hlediska odvětvového členění běžných výdajů je dlouhodobě největší objem výdajů vynakládán na činnosti místní správy a samosprávy (v roce 2014 činily výdaje 39,2 mld. Kč), dále v odvětvích dopravy (32,2 mld. Kč), vzdělávání a školských služeb (26,0 mld. Kč), bydlení a komunálních služeb (17,2 mld. Kč) a ochrany životního prostředí (16,7 mld. Kč).

Kapitálové výdaje obcí činily 90,3 mld. Kč, ve srovnání s předchozím rokem vzrostly o 21,2 mld. Kč (plnění rozpočtu 96,9 %). Vysoký nárůst kapitálových výdajů znamená významnou změnu oproti předchozím letům, kdy byl vždy vykazován meziroční pokles (v roce 2009 činily kapitálové výdaje 93,4 mld. Kč, v následujících letech se postupně snižovaly až na 69,1 mld. Kč v roce 2013). K nárůstu výdajů došlo ve všech hlavních skupinách s výjimkou investičních transferů podnikatelským subjektům.

Investiční nákupy a související výdaje, které tvoří objemově nejvýznamnější skupinu, dosáhly 78,3 mld. Kč, což bylo o 18,2 mld. Kč více nežli v předchozím roce. Výsledky naznačují, že obce přistoupily k realizaci v minulosti odkládaných investičních projektů (zejména v odvětví dopravy, vodního hospodářství, bydlení a komunálních služeb, školství, sociální péče a ochrany životního prostředí).

Výrazný nárůst výdajů byl dále vykázan na položce nákup akcií a majetkových podílů. Na tyto účely bylo vynaloženo celkem 4,2 mld. Kč, což bylo téměř sedmkrát více nežli v předcházejícím roce. Nejedná se však o obecný přístup obcí k nabývání nehmotného majetku, ale o jednorázové finanční operace několika velkých měst, přičemž rozhodující část (3,1 mld. Kč) představovaly výdaje hl. m. Prahy (na nákup akcií společnosti Pražská plynárenská, a.s.).

Investiční transfery podnikatelským subjektům činily 3,4 mld. Kč (pokles o 1,3 mld. Kč), z toho zhruba 2,8 mld. Kč směřovalo subjektům podnikajícím v odvětví silniční dopravy (jedná se v zásadě o dotace Dopravnímu podniku hl. města Prahy).

Investiční transfery příspěvkovým organizacím činily 1,6 mld. Kč (meziročně o 0,3 mld. Kč více) a investiční transfery neziskovým a podobným organizacím, které tvoří objemově malou položku, zůstaly zhruba na stejné úrovni jako v předchozím roce (0,3 mld. Kč).

Z hlediska odvětvového členění dlouhodobě směřují kapitálové výdaje obcí především do odvětví dopravy a vodního hospodářství. V loňském roce činil objem investic do odvětví dopravy 21,8 mld. Kč a do odvětví vodního hospodářství 19,0 mld. Kč. Větší objemy investic jsou vynakládány dále v odvětví bydlení, komunální služby a územní rozvoj (14,8 mld. Kč), vzdělávání a školské služby (11,0 mld. Kč), tělovýchova a zájmové činnosti (5,5 mld. Kč), ochrana životního prostředí (5,1 mld. Kč).

Koncesní smlouvy

Některé obce a města mají uzavřeny koncesní smlouvy o provozování a správě některých zařízení ve vlastnictví obce (dle zákona č 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním

řízení). Pro zjištění výše závazků, které pro obce z těchto smluv ve sledovaném roce vyplývají, předkládají obce v rámci podkladů pro zpracování státního závěrečného účtu také údaje o závazcích vyplývajících z uzavřených koncesních smluv.

Z hodnotících zpráv zaslaných kraji vyplývá, že v loňském roce probíhalo plnění celkem 100 koncesních smluv uzavřených obcemi a městy. Na úhradu závazků spojených s realizací koncesních smluv vynaložily obce a města celkem 355,6 mil. Kč. Výše ročních finančních závazků u jednotlivých smluv je velmi rozdílná (od desítek tisíc až po desítky milionů), část smluv neobsahuje pro obce či města žádné finanční závazky.

Zhruba tři čtvrtiny z celkového počtu uzavřených smluv má jako předmět koncesní smlouvy uvedeno „provozování vodohospodářské infrastruktury“ (tj. provozování vodovodu a zásobování pitnou vodou, provozování kanalizace a ČOV). Zbývající část smluv má potom různý předmět koncesní smlouvy, jako například zajištění dodávek tepla a teplé vody, provozování víceúčelového hřiště, provozování sportovního areálu, provozování školního stravování, provozování domova pro seniory, provozování ozdravného centra, nebo provozování integrovaného systému parkování, odtahu vozidel, provozování lanové dráhy.

Příspěvkové organizace zřizované obcemi

Ke konci uplynulého roku bylo evidováno celkem 8 337 příspěvkových organizací, jejichž zřizovateli byly obce včetně hl. m. Prahy (meziročně se jejich počet snížil pouze o 2 organizace, v předchozích letech docházelo k rychlejšímu poklesu počtu příspěvkových organizací). Z údajů o výsledcích hospodaření příspěvkových organizací vyplývá, že 407 organizací ukončilo své hospodaření s účetní ztrátou (4,9 % z jejich celkového počtu). V roce 2013 vykázalo účetní ztrátu 645 organizací (7,7 % z jejich celkového počtu).

Z hlediska odvětvového členění hlavní činnosti příspěvkových organizací působilo zhruba 86,1 % příspěvkových organizací v oblasti vzdělávání (předškolní zařízení, základní školy, školní stravování a základní umělecké školy). V oblasti kultury působilo přibližně 5,6 % z celkového počtu příspěvkových organizací (zde se jedná především o zařízení pro zájmovou činnost v kultuře, knihovnické činnosti a činnost muzeí a galerií). V oblasti sociálních věcí působilo zhruba 3,9 % příspěvkových organizací (domovy pro seniory a domovy pro osoby se zdravotním postižením, centra sociálních služeb, zajišťování osobní asistence a pečovatelské služby a sociální poradenství). Větší počty příspěvkových organizací působily dále i v oblasti rekreačních a sportovních služeb, rozvoje bydlení, odstraňování odpadů. Odvětvová struktura příspěvkových organizací zůstává stejně jako v případě krajů dlouhodobě stabilní.

Dobrovolné svazky obcí

DSO představují specifickou a nejčastější formu spolupráce mezi obcemi. Vznikají za účelem prosazování společných zájmů členských obcí, zajišťování rozvoje jejich infrastruktury, případně provozování některých společných činností (například v oblasti vodního hospodářství, ochrany životního prostředí, bydlení a územního rozvoje, sociálních služeb). Jednotlivé dobrovolné svazky obcí jsou právními osobami, sestavují rozpočet a hospodaří s majetkem, který členské obce vkládají do svazku a s majetkem, který získaly vlastní činností.

V návrhu státního rozpočtu nebývají rozpočtovány žádné transfery přímo pro DSO. Tato skutečnost je způsobena tím, že neexistuje žádný dotační titul, který by byl určen výhradně pro DSO. Dotační tituly, které jsou určeny jak pro obce, tak pro DSO, bývají v návrhu státního rozpočtu zahrnuty jako dotace pro obce a jako o dotacích pro DSO je o nich účtováno až v průběhu rozpočtového roku při jejich uvolňování.

V loňském roce působilo na území republiky celkem 720 DSO, proti předchozímu roku to bylo o 14 svazků méně, nadále tak pokračoval dlouhodobý trend poklesu počtu DSO. Za posledních šest let ubylo celkem 62 DSO.

DSO hospodařily s celkovými příjmy ve výši 6,2 mld. Kč, což bylo o 1,3 mld. Kč více než v předchozím roce. Zdrojem příjmů jsou především transfery z různých úrovní veřejných rozpočtů (z rozpočtů členských obcí, ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z rozpočtů krajů a z rozpočtů regionálních rad). Jejich celkový objem dosáhl 5,0 mld. Kč, jednalo se především o prostředky investičního charakteru (73,5 % celkového objemu), což souvisí s účelem, pro který jsou DSO především zřizovány. Vlastní příjmy DSO činily 1,2 mld. Kč. Tvořily je nedaňové příjmy ve výši 1,0 mld. Kč (zejména příjmy z pronájmu majetku, příjmy z vlastní činnosti a příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy) a kapitálové příjmy ve výši 0,2 mld. Kč.

Výdaje DSO činily 6,6 mld. Kč, proti předchozímu roku se zvýšily o 2,1 mld. Kč. Nárůst byl vykázan především v části kapitálových výdajů, které dosáhly 4,9 mld. Kč, tj. o 1,4 mld. Kč více nežli v předchozím roce. Běžné výdaje činily 1,7 mld. Kč (zvýšení o 0,7 mld. Kč).

Výraznější nárůst výdajů se promítl v konečném výsledku hospodaření, které skončilo se schodkem ve výši 0,4 mld. Kč. V rozpočtu byl předpokládán mírný přebytek 0,1 mld. Kč (v předchozích čtyřech letech hospodařily DSO vždy s přebytkem).

Z hlediska odvětvového zaměření činnosti uvedeného ve zřizovatelské listině (podle paragrafů rozpočtové skladby) se největší počet DSO řadil do oddílu 36 - Bydlení, komunální služby a územní rozvoj (celkem 255 DSO) a do oddílu 23 - Vodní hospodářství (167 DSO), kde předmětem činnosti je především zajišťování zásobování pitnou vodou, odvádění a čištění odpadních vod a správa ve vodním hospodářství. Dále pak do oddílu 37 - Ochrana životního prostředí (35 DSO), kde se jedná zejména o zajišťování sběru a svozu komunálních odpadů a nebezpečných odpadů, využívání a zneškodňování odpadů, péči o vzhled obce a veřejnou zeleň, činnosti k ochraně půdy a krajiny apod.

Z hlediska odvětvového složení výdajů směřuje největší objem výdajů do odvětví vodního hospodářství, v loňském roce to bylo 5,2 mld. Kč (78,4 % z celkového objemu výdajů), dále do odvětví ochrana životního prostředí (0,3 mld. Kč) a odvětví bydlení, komunální služby a územní rozvoj (0,2 mld. Kč).

4. Hospodaření Regionálních rad regionů soudržnosti

Regionální rady jsou řídicími orgány jednotlivých regionálních operačních programů a jejich hlavním úkolem je administrovat prostřednictvím regionálních operačních programů finanční prostředky z fondů EU. Regionální rady působí ve všech regionech soudržnosti s výjimkou regionu soudržnosti Praha, kde úlohu regionální rady plní hlavní město Praha, které je odpovědné za implementaci OP Praha-Adaptabilita a OP Praha-Konkurenceschopnost.

Základním zdrojem příjmů regionálních rad jsou transfery ze státního rozpočtu určené na předfinancování výdajů, které mají být kryty prostředky z fondů EU a na spolufinancování národního podílu u projektů realizovaných v rámci jednotlivých regionálních operačních programů a transfery z rozpočtů krajů. Zprostředkovatelem toku finančních prostředků z Evropské unie do rozpočtů regionálních rad a rovněž do rozpočtu hl. m. Prahy, určených na financování programů spolufinancovaných z rozpočtu EU je Ministerstvo pro místní rozvoj. Ostatní zdroje příjmů (nedaňové a kapitálové příjmy) mají spíše doplňkový význam.

Čerpání prostředků ze státního rozpočtu se odvíjí od průběhu činností souvisejících s realizací regionálních operačních programů, tj. vyhlášení výzev k předkládání projektů, schvalování

projektů, podepisování Smluv o poskytnutí dotace, vlastní realizace projektů a proplácení dotací jednotlivým příjemcům dotací. V loňském roce se do činnosti a hospodaření regionálních rad promítla skutečnost, že čerpání prostředků v rámci operačních programů v programovém období 2007 - 2013 se dostalo do závěrečné fáze.

V rozpočtu na rok 2014 bylo předpokládáno, že příjmy regionálních rad dosáhnou celkem 13,8 mld. Kč. V kapitole Ministerstva pro místní rozvoj bylo na financování projektů v rámci regionálních operačních programů vyčleněno 13,4 mld. Kč, dále byly předpokládány menší částky příjmů v rámci transferů z rozpočtů krajů a nedaňových příjmů (v obou případech ve výši 0,2 mld. Kč). Výdaje regionálních rad měly podle předpokladů rozpočtu činit rovněž 13,8 mld. Kč, tzn. vyrovnané hospodaření.

Tabulka č. 9: Bilance příjmů a výdajů regionálních rad regionů soudržnosti (v mil. Kč)

Ukazatel	skutečnost k 31.12.2013	rozpočet 2014		skutečnost k 31.12.2014	% plnění rozp.	Index 2014/ 2013
		schválený	po změnách			
1	2	3	4	5	6	7
Nedaňové příjmy	260,3	170,0	170,0	340,5	200,3	130,8
z toho: příjmy z úroků	18,6			12,3		
sankční platby celkem	133,1			248,4		
Kapitálové příjmy	0,0			1,0		
Přijaté transfery (po konsolidaci)	16 119,1	8 215,0	13 610,1	13 216,4	97,1	82,0
z toho:						
- ze státního rozpočtu	14 998,5	8 000,0	13 395,1	13 045,9	97,4	87,0
- z rozpočtu krajů	1 119,2	215,0	215,0	170,4	79,2	15,2
Příjmy celkem (po konsolidaci)	16 379,5	8 385,0	13 780,1	13 558,0	98,4	82,8
Běžné výdaje (po konsolidaci)	2 090,5	750,0	1 271,1	1 122,6	88,3	53,7
Kapitálové výdaje	14 205,2	7 635,0	12 509,0	12 211,7	97,6	86,0
z toho:						
- transfery podnikatelským subjektům	4 157,6			2 382,6		57,3
- transfery neziskovým a podob.org.	471,1			450,6		95,6
- transfery příspěvkovým organizacím	0,7			5,8		.
- transfery veřej. rozpoč. územ.úrovně	9 551,3			9 353,7		97,9
Výdaje celkem (po konsolidaci)	16 295,7	8 385,0	13 780,1	13 334,3	96,8	81,8
Saldo příjmů a výdajů (po konsolidaci)	83,8	0,0	0,0	223,7	.	.

Celkový objem příjmů regionálních rad dosáhl v loňském roce **13,6 mld. Kč**, což bylo o 2,8 mld. Kč méně nežli v předchozím roce. Plnění předpokladů rozpočtu dosáhlo 98,4 %. Z kapitoly MMR přijaly regionální rady 13,0 mld. Kč, tj. o 2,0 mld. Kč méně nežli v roce předchozím. Z rozpočtů krajů obdržely regionální rady 0,2 mld. Kč, což bylo meziročně o 0,9 mld. Kč méně (vyšší objem transferů přijatých z rozpočtů krajů v roce 2013 souvisel s mimořádnou účelovou dotací, která byla poskytnuta Karlovarským a Ústeckým krajem Regionální radě regionu soudržnosti Severozápad na úhradu plošné a extrapolované finanční opravy vyměřené ROP Severozápad). Celkový objem příjmů dále doplnily nedaňové příjmy ve výši 0,3 mld. Kč (tvořily je především sankční platby, příjmy z finančního vypořádání z minulých let a příjmy z úroků).

Celkové výdaje regionálních rad činily **13,3 mld. Kč**, ve srovnání s předchozím rokem byly nižší o 3,0 mld. Kč, plnění rozpočtu činilo 96,8 %. Rozhodující část výdajů regionálních rad trvale představují **kapitálové výdaje**, tj. výdaje určené na investiční projekty realizované v rámci jednotlivých regionálních programů. Jejich objem činil **12,2 mld. Kč**, což představovalo 91,6 % celkových výdajů regionálních rad.

Největší část, celkem 9,4 mld. Kč, byla převedena veřejným rozpočtům územní úrovně (z toho: obcím 3,9 mld. Kč, DSO 0,1 mld. Kč, krajům 5,4 mld. Kč). Podnikatelským subjektům byly převedeny transfery ve výši 2,4 mld. Kč (v loňském roce 4,2 mld. Kč) a zbývající část 0,4 mld. Kč byla určena neziskovým a podobným organizacím.

Podle odvětvového členění investičních výdajů byl největší objem prostředků stejně jako v předchozích letech určen do odvětví dopravy (6,8 mld. Kč). Větší objemy prostředků byly dále směřovány do oblastí vzdělávání a školských služeb (0,9 mld. Kč), do oblastí průmyslu, stavebnictví, obchodu a služeb (0,9 mld. Kč), na rozvoj tělovýchovy a zájmové činnosti (0,8 mld. Kč), na rozvoj bydlení a komunálních služeb (0,7 mld. Kč) a do oblasti kultury, církví a sdělovacích prostředků (0,7 mld. Kč).

Z hlediska věcného zaměření operačních programů bylo nejvíce prostředků rozděleno v rámci prioritních os určených pro projekty zaměřené na rozvoj a obnovu měst a obcí, dopravní infrastruktury a cestovního ruchu.

Běžné výdaje činily 1,1 mld. Kč, proti předchozímu roku to bylo o 1,0 mld. Kč méně (rozdíl zhruba odpovídá výši výdajů na úhradu korekce v roce 2013). Výdaje na vlastní provoz regionálních rad činily 0,5 mld. Kč, patří sem zejména výdaje na platy a související pojistné a výdaje na nákup služeb. Výše výdajů na provoz regionálních rad a jejich struktura zůstávají dlouhodobě stabilní, pohybují se v rozmezí 0,4 – 0,5 mld. Kč.

Neinvestiční transfery určené na realizaci projektů činily 0,3 mld. Kč, tj. o 0,1 mld. Kč méně nežli v předchozím roce. Veřejným rozpočtům územní úrovně bylo převedeno 0,2 mld. Kč a zbývajících 0,1 mld. Kč ostatním příjemcům, tj. nefinančním podnikatelským subjektům, obecně prospěšným společnostem, církvím a náboženským společnostem, občanským sdružením a neziskovým a podobným organizacím.

Regionální rady ve svých hodnotících zprávách o výsledcích hospodaření (předložených podle Přílohy č. 2 vyhlášky č. 419/2001 Sb.) jako hlavní důvody pomalejšího čerpání prostředků z fondů EU uvádí:

- prodlužování či opakování výběrových řízení, které vede k posunu termínů realizace projektu a tím i následně k posunu předkládání žádostí o platbu
- problémy v řešení majetkoprávních vztahů a průtahy v rámci stavebních řízení,
- méně projektů s uzavřenými smlouvami v důsledku pozastavení certifikace v části roku 2013 a části roku 2014
- změny ve finančních plánech příjemců dotací, které vedly k posunu termínů žádostí o platbu

Hl. město Praha, které vykonává činnost řídicího orgánu operačních programů Praha - Adaptabilita a Praha - Konkurenceschopnost pro region soudržnosti Praha přijalo z rozpočtu MMR celkem 1,0 mld. Kč (z toho na implementaci programu Konkurenceschopnost 0,7 mld. Kč a programu Adaptabilita 0,3 mld. Kč).

5. Vývoj zadluženosti³

Obce (vč. jimi zřizovaných příspěvkových organizací) vykázaly ke konci roku 2014 celkový dluh⁴ ve výši **88,9 mld. Kč**. Proti předchozímu roku se jedná o pokles o 3,6 %, přičemž v absolutním vyjádření se dluh snížil o 3,3 mld. Kč.

V celkovém objemu zadluženosti obcí jsou zahrnuty bankovní úvěry od peněžních ústavů, emitované komunální dluhopisy, přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy, včetně půjček ze státních fondů.

Tabulka č. 10: Souhrnné údaje o zadluženosti obcí ČR v letech 2003–2014 (v mld. Kč)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Úvěry	35,2	38,5	43,7	47,1	46,7	47,4	55,8	59,9	60,9	68,3	68,8	67,7
Komunální dluhopisy	21,7	23,9	23,5	22,9	22,6	22,7	14,7	15,8	14,0	13,8	15,0	11,8
Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy	13,5	12,4	11,8	10,9	9,9	10,0	10,1	7,6	7,5	7,9	8,4	9,4
Celkem	70,4	74,8	79,0	80,9	79,2	80,1	80,6	83,3	82,4	90,0	92,2	88,9

Z uvedených údajů za rok 2014 vyplývá, že na položce úvěrů došlo k poklesu o 1,1 mld. Kč, na položce komunálních dluhopisů k poklesu o 3,2 mld. Kč a na položce přijatých návratných finančních výpomocí a ostatních dluhů k nárůstu o 1,0 mld. Kč.

Ve struktuře dluhu obcí mají dlouhodobě největší váhu úvěry, jejichž podíl se během roku 2014 zvýšil o 1,6 p. b. na 76,2 %, podíl objemu emitovaných komunálních dluhopisů se snížil o 3,0 p. b. na 13,3 % a zbývající část dluhu obcí (10,5 %) tvořily přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy.

Úvěry, které obce přijaly od peněžních ústavů, byly podobně jako v minulých letech směřovány zejména na rekonstrukce a výstavbu technické infrastruktury, na předfinancování investičních projektů spolufinancovaných z fondů EU a na regeneraci a výstavbu bytového fondu. Obce tyto prostředky rovněž použily na rekonstrukce, zateplování a rozšíření školských zařízení, sportovních areálů a jiné občanské vybavenosti. Tyto úvěry se vyznačují relativně nízkým úročením a velmi dlouhou dobou splatnosti.

Vedoucí postavení v poskytování úvěrů si stále udržují Česká spořitelna, a. s., Komerční banka, a.s. a Československá obchodní banka, a.s. Některá statutární města také čerpala úvěry poskytnuté Evropskou investiční bankou. V poskytování úvěrů a půjček jsou aktivní i další právnické osoby a fyzické osoby, včetně obcí. Zhruba pro polovinu poskytnutých úvěrů a půjček jejich poskytovatelé nevyžadovali ručení. Pokud bylo ručení vyžadováno, nejčastěji šlo o ručení směnkou, majetkem obce nebo budoucími příjmy rozpočtu obce.

Komunální dluhopisy: Statutární město Liberec realizovalo v roce 2014 operaci přefinancování komunálních dluhopisů, kterou došlo k odkupu stávajícího komunálního dluhopisu, jež byl emitován v červenci 2010 ve výši 2,0 mld. Kč, a jeho část ve výši 0,7 mld. Kč byla nahrazena emisí dlouhodobých směnek. Po této transakci dluží statutární město Liberec z titulu dluhopisů 1,3 mld. Kč a z titulu směnečného programu 0,7 mld. Kč.

³ Čerpáno z dat přijatých do CSÚIS dne 5.3.2015. V údajích nejsou zahrnuty 4 dobrovolné svazky obcí a 1 příspěvková organizace, jejichž výkaz nebyl do CSÚIS předán.

⁴ Do údajů o zadluženosti jsou od 1.1.2010 zahrnovány stavy na syntetických účtech 281, 282, 283, 289, 322, 326, 362, 451, 452, 453, 456, 457 a 459.

Statutární město Ostrava v roce 2014 splatilo své komunální dluhopisy ve výši 2,5 mld. Kč, takže k 31. 12. 2014 vykazovaly dluh z titulu vydaných dluhopisů pouze hl. m. Praha a statutární město Liberec v celkové výši 11,8 mld. Kč.

Položka **přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy** vykázala meziroční růst o 1,0 mld. Kč. Na jedné straně došlo k poklesu přijatých dlouhodobých návratných finančních výpomocí (o 12,6 mil. Kč), přijatých krátkodobých návratných finančních výpomocí (o 9,0 mil. Kč), krátkodobých směnek k úhradě (o 474,8 mil. Kč) a dlouhodobých závazků z ručení (o 0,3 mil. Kč); na druhé straně došlo k nárůstu jiných krátkodobých půjček (o 61,3 mil. Kč), dlouhodobých směnek k úhradě (o 912,9 mil. Kč), krátkodobých závazků z ručení (o 0,7 mil. Kč) a ostatních dlouhodobých závazků (o 453,5 mil. Kč).

Obce také na své účty přijaly půjčky z rozpočtů **Státního fondu životního prostředí** (175,0 mil. Kč) a **Státního fondu rozvoje bydlení** (5,9 mil. Kč). Půjčky byly směřovány především na ochranu vod, intenzifikace čistíren odpadních vod a jejich výstavbu nebo na opravy a modernizace bytového fondu.

Ke konci roku 2014 stav finančních prostředků na bankovních účtech rozpočtového hospodaření obcí⁵ a běžných účtech jimi zřízených příspěvkových organizací⁶ převýšil hodnotu dluhu o 19,0 mld. Kč.

Tabulka č. 21: Stav na účtech a stav zadluženosti obcí a jimi zřízených příspěvkových organizací v letech 2003–2014 (v mld. Kč)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Stav na účtech celkem	47,1	52,2	61,8	65,6	72,6	87,6	69,6	72,5	71,2	87,3	98,5	107,9
Zadluženost celkem	70,4	74,9	79,0	81,0	79,3	80,1	80,6	83,3	82,4	90,0	92,2	88,9
Rozdíl	-23,3	-22,7	-17,2	-15,4	-6,7	7,5	-11,0	-10,8	-11,2	-2,7	6,3	19,0

V roce 2014 vykázalo zadluženost 3 235 obcí z celkového počtu 6 248 obcí, což je více než polovina (51,8 %) obcí z celkového počtu. Počet obcí, které vykázaly v posledních letech zadluženost, zůstává v zásadě stabilizovaný, v loňském roce došlo k mírnému poklesu (o 4 obce).

Tabulka č. 12: Údaje o zadluženosti obcí ČR bez hl. m. Prahy, Brna, Ostravy a Plzně v letech 2003-2014 (v mld. Kč)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Úvěry	18,4	19,8	22,0	25,7	25,9	26,9	34,8	35,5	36,3	36,4	34,9	35,0
Komunální dluhopisy	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	2,0	2,0	2,0	1,3
Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy	9,6	9,1	8,6	7,8	7,0	7,4	6,5	5,7	5,7	6,1	6,1	7,3
Celkem	28,0	28,9	30,6	33,5	32,9	34,3	41,3	43,2	44,0	44,5	43,0	43,6

Bez zahrnutí čtyř největších měst (tj. hl.m. Praha, Brno, Ostrava a Plzeň) činí zadluženost ostatních obcí celkem 43,6 mld. Kč. U obcí bez těchto největších měst došlo k mírnému nárůstu celkové zadluženosti o 0,6 mld. Kč.

⁵ Zahnuje SÚ 068, 231, 236, 244, 261.

⁶ Zahnuje SÚ 068, 241, 244, 261.

Tabulka č. 13: Vývoj podílu zadluženosti hl. m. Prahy, Brna, Ostravy a Plzně na celkové zadluženosti obcí v letech 2003–2014 (v mld. Kč)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Celková zadluženost obcí v ČR	70,4	74,8	79,0	80,9	79,2	80,1	80,6	83,3	82,4	90,0	92,2	88,9
Zadluženost 4 největších měst	42,4	45,9	48,4	47,4	46,3	45,8	39,3	40,1	38,4	45,5	49,2	45,3
% podíl 4 největších měst na celkové zadluženosti	60,2	61,4	61,3	58,6	58,5	57,2	48,8	48,1	46,6	50,6	53,4	51,0

Na celkové zadluženosti obcí se v roce 2014 podílela 4 největší města ČR z 51,0 %, hodnota jejich dluhu dosáhla výše 45,3 mld. Kč.

Celková výše dluhu hl. m. Prahy (včetně zřízených příspěvkových organizací) dosáhla ke konci roku 2014 hodnoty 33,5 mld. Kč, což je o 0,6 mld. Kč méně než v roce předchozím. Podíl zadluženosti hl. m. Prahy na celkové zadluženosti obcí činil 37,7 %.

Zadluženost **příspěvkových organizací zřízených obcemi** (z 8 337 organizací vykazuje dluh 267 organizací, tj. 3,2 %) dosáhla ke konci roku 2014 výše 520,7 mil. Kč, oproti předchozímu roku se jedná o nárůst o 145,2 mil. Kč. Z celkového počtu zadlužených obecních příspěvkových organizací působilo z hlediska odvětvového členění hlavní činnosti (dle klasifikace COFOG) nejvíce organizací (42 %) v oblasti nižšího sekundárního vzdělávání.

Dobrovolné svazky obcí vykázaly ke konci roku 2014 dluh ve výši **2,6 mld. Kč**, což je o 5,7 % více než předchozí rok. Dobrovolné svazky obcí využívají získané prostředky především na rozvoj a obnovu místní infrastruktury (vodovody a kanalizace), odpadové hospodářství a na projekty zvyšující atraktivitu jejich území.

Kraje (včetně jimi zřízených příspěvkových organizací) vykázaly ke konci roku 2014 dluh v celkové výši **27,6 mld. Kč**, což je dosud nejvyšší dosažená hodnota. Meziročně se hodnota dluhu zvýšila o 0,8 mld. Kč (o 2,9 %). Růst dluhu byl vykázán na položce úvěrů (o 0,9 mld. Kč), jejichž podíl na celkové zadluženosti krajů dosáhl 88,4 %. Kraje ani v roce 2014 neemitovaly komunální dluhopisy.

Tabulka č. 14: Souhrnné údaje o zadluženosti krajů ČR v letech 2003–2014 (v mld. Kč)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Úvěry	0,2	0,4	1,8	6,5	9,4	11,9	17,4	16,6	19,6	22,2	23,5	24,4
Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy	1,1	1,1	1,1	1,2	1,0	2,7	3,5	2,5	2,7	2,3	3,3	3,2
Celkem	1,3	1,5	2,9	7,7	10,4	14,6	20,9	19,1	22,3	24,5	26,8	27,6

Některé kraje pokračovaly v čerpání úvěrů poskytnutých Evropskou investiční bankou, jimiž předfinancovávají a spolufinancují rozsáhlé investice do regionální infrastruktury. Tyto úvěry jsou zpravidla čerpány v několika tranších s různou délkou splatnosti, obvykle přesahující 10 let. Ostatní úvěry přijaly kraje zejména od České spořitelny, a.s., Komerční banky, a.s., nebo Československé obchodní banky, a.s., za účelem předfinancování investičních projektů, oprav silnic či odstraňování povodňových škod.

Rozdíl mezi stavem peněžních prostředků na bankovních účtech rozpočtového hospodaření krajů a běžných účtech jimi zřízených příspěvkových organizací a stavem zadluženosti se v roce 2014 vrátil po dvou letech do kladných hodnot a dosáhl výše 1,1 mld. Kč.

Tabulka č. 15: Stav na účtech a stav zadluženosti krajů a jimi zřízených příspěvkových organizací v letech 2003-2014 (v mld. Kč)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Stav na účtech celkem	12,5	13,1	15,1	17,8	21,0	24,9	22,1	22,2	24,1	23,1	25,7	28,7
Zadluženost celkem	1,3	1,5	2,9	7,7	10,4	14,6	20,9	19,1	22,3	24,5	26,8	27,6
Rozdíl	11,2	11,6	12,2	10,1	10,6	10,3	1,2	3,1	1,8	-1,4	-1,1	1,1

Zadluženost **příspěvkových organizací zřízených krajů** (z 1 935 organizací vykazuje dluh 215 organizací, tj. 11 %) dosáhla ke konci roku 2014 výše 2,1 mld. Kč, oproti předchozímu roku se jedná o nárůst o 0,7 mld. Kč. V rámci zadlužených krajských příspěvkových organizací působilo z hlediska odvětvového členění hlavní činnosti (dle klasifikace COFOG) nejvíce organizací v oblasti vyššího sekundárního vzdělávání (72 %).

Regionální rady regionů soudržnosti uhradily svůj dluh z titulu krátkodobých úvěrů ve výši 33,8 mil. Kč a vykázaly tak k 31.12.2014 nulovou zadluženost.

Územní rozpočty v souhrnu vykázaly ke konci roku 2014 zadluženost ve výši **119,1 mld. Kč**, což je o 2,0 % (2,5 mld. Kč) méně než v roce předchozím.

Celkový objem přijatých půjčených prostředků územními rozpočty v roce 2014 (bez příspěvkových organizací) činil 15,6 mld. Kč (pokles o 23,9 % oproti předchozímu roku), což je nejnižší hodnota za posledních pět let.

Tabulka č. 16: Stav na účtech a stav zadluženosti územních rozpočtů v letech 2003–2014 (v mld. Kč)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Stav na účtech celkem	59,9	65,7	77,8	84,2	94,6	114,1	93,4	96,6	97,2	112,3	126,3	138,7
Zadluženost celkem	72,8	77,5	83,5	90,9	92,2	97,2	104,1	105,1	107,2	117,1	121,6	119,1
Rozdíl	-12,9	-11,8	-5,7	-6,7	2,4	16,9	-10,7	-8,5	-10,0	-4,8	4,7	19,6

Stav finančních prostředků na bankovních účtech rozpočtového hospodaření obcí, DSO, krajů, regionálních rad a na běžných účtech příspěvkových organizací územních samosprávných celků se meziročně zvýšil o 12,4 mld. Kč (o 9,8 %) na 138,7 mld. Kč a převyšoval tak o **19,6 mld. Kč** hodnotu dluhu.